

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrta leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Nova vlada — davek na vojne dobičke in obmejna narodnost.

1. Davek na vojne dobičke.

Nove ministre imamo v Beogradu. Komaj se je sestala ta nova vlada ter pričela svoje delovanje, že vidimo, da kažejo ti novi gospodje ministri ne samo modrost in prizanesljivost napram verižnikom in vojnim dobičkarjem, ampak delajo v smislu, da razbremenijo kmeta, kateremu je naložila liberalno-socialistična vlada neznesne davke. Država je rabila dobičke za nedogledno visoke plače državnim uslužbencom. Koga je navijala, da je zmogla te milijonske svote? Kmeta, ki je še komaj živel pod davčnim bremenom demokratov in socialistov.

Kako skrbno so se pa ogibali gospodje liberalno-socialistični ministri z davki vojnih dobičkarjev! Radno so pisarili, da pripravljajo zakon na te pijavke ljudstva — vojne dobičkarje, a ostalo je samo pri izračunih grožnjah, ker je bilo med prejšnjimi ministri sedem bankirjev, katere bi bil tudi začel vojno-dobičkarški davek. Prejšnja vlada se ni marala zamisliti raznim verižnikom in vojnim dobičkarjem, radi tega je samo pretela z zakoni tem narodnim in državnim škodljivcem; z davčnimi naredbami in z večnimi novimi davki pa je privijala in iskala čuno seme kmeta.

Segospodarili so Jugoslaviji novi ministri, ministri, ki nastopajo po načelih svojih strank kmetiške stranke. Takoj so tudi pokazali, da jim je davčna razbremenitev kmeta resna stvar. Kot prvo točko svotnega vladnega programa si je stavila nova vlada: izpolniti in zakoniti davek na vojne dobičke. Ako bo ta novi zakon pravično odmerjen in izpeljan nepri-

stransko in z vso strogostjo, potem si je odprla naša država še doslej nedotaknjeni vir dohodkov — vojne dobičke, katere je ščitila doslej vlada sama. Vojni dobičkar naj plača državi potom davka to, kar je izvil ljudstvu na verižniški način. Potom tega novega davka, katerega bo pozdravil vsak pošteno čuteč Jugoslovan, se bo manjšalo sedaj še vedno naraščajoče število narodnih pijavk — vojnih dobičkarjev; a na drugi strani pa ne bo treba kmetu samemu nositi davčnih bremen.

2. Obmejna narodnost.

Naša Slov. ljudska stranka in Kmetiška zveza ste vedno stali na strogo narodnem stališču. Narodnost je pa postala našim liberalcem, socialistom in samostojnim — deveta briga. Ravno te tri stranke so se začele zadnji čas na vso moč družiti in bratiti z Nemci in nemškutarji s ciljem, da upropastijo pri volitvah Kmetiško zvezo. To pobratimstvo liberalcev, socialistov in samostojnih, ki so itak pribežališče vseh naših narodnih nasprotnikov, je vzbudilo zopet stari nemški ponos in drznost. Skupni nastop bivših nemškutarjev s samostojneži ob naši meji je začel ogrožati naše obmejno vprašanje. Ti nemškutarški narodni izvirki so dobili pod ščitom Samostojne toliko drznosti, da se upajo s koli in gorjaci razbijati na narodno zaveznih shodih Kmetiške zveze, ki je edina branila in tudi ohranila našo mejo napram Avstriji slovensko. S temi nemškutarškimi surovinami je začel rogoviliti ob naši meji znani nadsamostojnež — Memolja.

V našem novem ministrstvu sedijo sedaj trije ministri, ki so vsi izšli iz vodilnih krogov Kmetiške zveze, katerim je pa tudi znano, kolika državna nevarnost da je drzna nemškutarija ravno ob naši meji. Sveta dolžnost naše nove vlade je, da se zopet enkrat pobriga za naše narodnostno vprašanje v naših obmejnih krajih. Vsi naši protidržavni hujskači, rovači in nekdanji najljutejši nemškutarji a la Pasolo, Hojnigg in Wratschko, katerim daje potuho zdaj Samostojna, se naj izločijo iz našega obmejnega naroda, naj se jim odvzame surova sila dejanskih napadov na naše narodne somišljenike. Stranka, katere rovari pod laži-krinko jugoslovanstva ob naši meji proti lastni državi, s tem, da dviga komaj nekoliko ponižano nemškutarijo zopet v brezobzirno drznost, pač ni stranka za naše obmejne kraje, kjer se še bi je boj za določitev mej, ampak taki stranki bi morala država prepovedati vsako strankino delovanje, osobito pa vse njene javne nastope in hujskarije proti naši meji. Če doslej edino obrambni Kmetiški zvezi. Ako si hoče naša nova vlada ohraniti zaupanje našega dobrega obmejnega ljudstva, potem mora nastopiti z vso ostroostjo napram našim narodnim škodljivcem — liberalcem, socialistom in samostojnim, ki so bratje Nemcev, nemškutarjev in štajerčancev.

Občni zbor kmet. podružnic.

Mnogo podružnic je sklicalo zadnji čas občne zbornice, za katerih so se volili delegati za glavni občni zbor Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani. Velikina teh občnih zborov ni bila pravilno sklicanih — tam, kjer so samostojneži ali liberalci vodje podružnic, so sklicali občne zbornice tako, da so za nje zvedeli le pristaši Samostojne in liberalne stranke.

LISTEK.

Prijatelju v spomin.

(† Br. Karolu Florjancu.)

S. A.

Zvedel sem, da si bolan. Večkrat sem vprašal tovariša, kako je s Tvojo boleznijo, ta mi pa je povedal da slabo, ker se zdravnik obupuje nad Tvojim zdravjem. Nisem mu hotel tega verjeti in namenil sem se sam kar najhitreje prepričati, kako je v resnici z bratom Florjancem. Toda njegove ure so bile tačas že štete.

Plameča zarja je obsijala včeraj svet. Krasno zimsko solnce, je ravno vzhajalo in zlatilo s snegom pokrite Savinjske planine. Občudoval sem na poti v šolo to naravno krasoto, pošiljal pozdrave prijazni behi cerkvi na Gorji Oljki, ki je bila videti iz daljave v solnčni žarkih čudovito lepa. Moje misli so plavale od te cerkvice v dolino, kjer stoji Tvoj in moj dragi dom. Ko sem se spomnil na Tebe in razmišljal besede, ki mi jih je dan poprej povedal tovariš, mi je nehote šinilo v glavo: Morebiti je bila res ta noč zanj zadnja! Otepal sem se mučne misli, a tem globoke se je zajedla slutnja v srce in pospešil sem korake, da preje izvem od tovariša, kako je s Teboj.

Komaj pridem v šolo že stoji pri vratih tovariš in me kliče. Z njegovega obraza govori nekaj, kot, da se je najhujše že zgodilo. In res težka slutnja se je uresničila.

Nepopisni so bili občutki, ko je izustil tovariš počasi in premišljeva: „Umrli je.“ Vse v meni se je uprla, sprejeli te besede za resnico, verjeti, da je v tako kratkem času neizprosna smrt ugrabila tako mlado življenje. Toda obveljala je resnica ko je poslalo danes solne prvi pozdrav široki zemlji, je našlo Tebe — mrtvega.

Neizmerna žalost mi je napolnila srce. V vsaki knjigi, ki sem jo nemiren odprl se mi je zdelo napisano: Mrtov je. Vsaka stvar je ponavljala isto in v tihih sobici je ob spominu na Te v vsakem kotu jokalo: Mrtov je, nikdar več se ne vidiva!

Kako težko mi je za teboj dragi Florjanc, kako bolesta je vest, da Tebe ni več med živimi, posebno

se, ker Te nisem mogel spremiti na Tvoji zadnji poti. V tej žalosti mi stopajo pred oči vsa pota, ki sva jih hodila skupno, ker ta pota so bila res lepa in podjetna.

Spominjam se načrtov, ki si jih koval, ko sva hodila skupaj v šolo. Ko se Ti ti naklepi niso uresničili, si se voljno prenesel in si skoval druge, ravno tako lepe. Koliko si se trudil, da bi vsaj te naklepe prav izvedel! Kako neumorno si pripravljaj tla za ustanovitev Orla v Braslovčah. Ko so se Ti naposled te želje uresničile, s kakšno vnemo si kot prvi predsednik Orla začel delati za procvit mlade organizacije. Vedno si bil pripravljen, če je bila treba kaj storiti za dobro stvar. Nisi se strašil nobenega truda, nobene žrtve.

Toda tudi sedaj Ti ni bilo dano, da se zgodi po Tvoji volji. V svoji mladeniški navdušenosti si pozabil paziti na svoje zdravje in v svoji najlepši dobi sredi velikega dela si padel v prerani grob. Ne bo Te več med brati Orli v telovadnici!

Zimsko solnce je že jelo dobivati novih moči, upal sem, da v lepi pomladi zamorijo topli in oživljajoči žarki v Tebi kal boleznijo — toda Ti je nisi nekak pomladil. Topli žarki ne prodrejo ne krste, ne gomile. Prekmalu si šel iz vrst poštenih mladeničev, ki so dandanes tako redki in vsakega tako nujno potrebujemo. Toda Tvoje mlade in nadebudno življenje se ne vrne več med nas. Kako težko nam je za Teboj, dragi brat! Braslovški Orel in z njim ceja orlovska organizacija plaka za Teboj, ker si jo zapustil in šel kot njen priprošnjik k Njemu, ki si ga, v življenju tako zvesto ljubil. Kako lepo Te je bilo gledati, ko si se pri mizi Gospodovi združeval z Njtm, ki ga boš zdaj za plačilo užival večno. Pokazal si s svojim življenjem, kakšen mora biti mladenič — Orel. Začrtal si nam svojim bratom pot, ki jo najhujše. Zato smo Ti vsi iz srca hvaležni in Te bomo ohranili v častnem spominu. Kaj si storil to si storil za Orlo veliko, čeravno si živel kratko.

S prijaznih gričkov se bo vsak dan razlegal glas zvonov črez polja in nad tihim Tvojim grobiščem. Savinja bo živahno šumela, nad Teboj bo pel škripanec veselo pesem z neba — Ti pa boš molčal. Prijazna pomlad bo posejala Tvoj grob s cvetkami, vse bo oživelo — Ti pa boš spal. Dragi brat spavaj sladko in na svidenje nad zvezdicami.

Thalerhofski mučeniki.

(Govor češkega poslanca Stryberna v avstrijskem parlamentu).

G p o m b a. To zverinsko mučenje galskih Slovanov objavljamo sedaj, ko zahteva ententa izročitev nemških vojnih krivcev. Svoj čas tega spisa ni pustila v javnost avstrijska cenzura. Naše kmetiško ljudstvo naj uvidi iz teh dejstev, ali zasluži nemške zverince, da jih danes hranimo in pitamo z jugoslovanstvom kruhom. Iz teh v tem podlistku opisanih zverinskih mučenikih slučajev lahko uvidi naše ljudstvo, kako srce je imel do Slovana Nemeč v času vojne. Niker pa ne smemo misliti, da so Nemci odložili sedaj svoja zverinska srca napram Jugoslovanom. Ponizni in prjazni so nam, ker so brez moči in — brez kruha. Sedaj je čas, da lahko obračunamo tudi mi Jugoslovani s temi nemškimi krvoloki, ki so bili bolj zverinski nego sam boginasyuraj — rimski cesar Neron.

Hočem vas sedaj peljati v pekel človeške sramote, v tabor političnih osumljencev in internirancev v Thalerhofu pri Gradcu.

Prvi transport teh nesrečnih žrtv nemške in mažarske zbesnosti je prišel iz evakuiranega St. J. dne 4. avgusta 1914. Prej pa, še moram sledeče omeniti: Se pred splošno mobilizacijo so tisoče in tisoče Ruencev, Poljakov ter pripadnikov drugih narodnosti aretirali, takoj vklenili in brez vsakega perila in drugih potrebščin vrgli v ječo.

To so bile žalostne procesije skupaj zvezanih ljudi, med njimi veliko žen, deklet ter 70 do 90 letnih starčkov. Našel bi vam lahko celo vrsto odvetnikov, notarjev, zdravnikov, profesorjev ne samo srednjih šol, ampak tudi ime vseučilišnega profesorja M. Lukieviča iz Gr., poleg imen odličnih gospa in hčera. Omenim le gospo Luk., soprogo nekakega poslanca iz S. 70 do 90 letne starčke so z verigami skupaj vklenili, ter jih tako peljali po cestah med nahujskano drhaljo, ki je na nje pljuvala in kamenje metala. Veliko teh nesrečnežev je bilo pri tej priliki resno poškodovanih, kakor spričuje slučaj v Z., za katerega navajam kot pričoo tamošnjega rim. kat. župnika J. D. Orcžništvo teh nesrečnežev ni branilo v nobenem slučaju.

* Imena mest in oseb so krajšana že v stensko grafskem zapisniku, iz katerega je posnet govor.

Kjer so občni zbori bili nepravilno sklicani, naj naši takoj pošljejo protest osrednjemu odboru Slovenske kmetijske družbe. Po § 30 družbenih pravil morajo biti vsi udje, ki so v tekočem letu plačali udmino, pravočasno povabljeni na občni zbor. „Kmetovallec“, glasilo družbe, piše, da je „pravočasno objavljeno vabilo na podružnični občni zbor v uradnem listu „Kmetovalec“ tudi smatrati za veljavno vabilo vseh udov.“ Iz tega sledi, da ni neobhodno potrebno objaviti zborovanja v „Kmetovalcu“, ampak na vsak način morajo biti vsi člani, ki so za leto 1920 plačali udmino (16 K), povabljeni, bodisi s posebnimi vabili, ali pa s pravočasnimi oznanili pri cerkvi. Glavna pravila za občne zборе je to-le:

1. Vse podružnice naj skličejo takoj občne zbere in jih razglasijo tako, da bodo vsi udje obveščeni o kraju, času in dnevnem redu zborovanja.
2. Pravi udje so le tisti, ki so plačali za l. 1920 udmino (16 K).

Kaj je storila Kmetijska Zveza in Slovenska ljudska stranka za izobrazbo v kmetijstvu.

(V odgovor „Kmetijskemu listu“ št. 8 z dne 19. februarja 1920.)

V „Kmetijskem listu“ št. 8 z dne 15. febr. t. l. piše nek agrarec: „Ravno SLS (to je: Slov. ljudska stranka, na Štajerskem Kmetijska zveza, op. c.) se je najmanj brigala za napredek kmetijskega šolstva, čeprav je imela vso moč v rokah.“

Ta trditev je laž, zapisana ali iz hudobije ali iz nevednosti.

1. Kmetijska šola v Št. Jurju ob juž. žel.

V štajerskem deželnem zboru je bila slovenska kršćanska stranka, Kmetijska zveza, v manjšini. 12 poslancev Kmetijske zveze je stalo nasproti 70 nemško-liberalni doli je dežela dolgo vrsto let res z velikimi stroški vzdrževala kmetijsko šolo na Grmu. Toda kmetijstvo ni imelo od te šole pravzaprav nobene koristi. Veliko število učencev, ki so zapustili šolo, se ni posvetilo kmetijstvu, marveč so šli služiti kruh v kak drug poklic, n. pr. pri finančni straži ali pa kot dacarji. Temu je bil kriv ustroj kmetijske šole. Učenci so se morali skoro ves čas izven učnih ur ubijati z učenjem šolskih predavanj in se niso skoro nikdar uporabljali pri delu v gospodarstvu. Vsled tega so se delu v hlevu, na polju in v vinogradu popolnoma odvadili. Ko so se vrnili na svoj dom, so si domišljali, da so znanstveno izobraženi dijaki, za katere je ročno kmetijsko delo nečastno. Kmetijska šola na Grmu, ki bi morala v kmetijskih sinovih vzbujati ljubezen do obdelovanja domače grude, jim je tako veselje do domačega kmetijskega dela še jemala! Vsled tega se je

2. Kmetijska šola na Grmu.

V kranjskem deželnem zboru so do leta 1908 gospodovali nemški veleposestniki in liberalci. Imeli so 20 poslancev, kmetijske občine pa samo 16. V tej nemško-liberalni doli je dežela dolgo vrsto let res z velikimi stroški vzdrževala kmetijsko šolo na Grmu. Toda kmetijstvo ni imelo od te šole pravzaprav nobene koristi. Veliko število učencev, ki so zapustili šolo, se ni posvetilo kmetijstvu, marveč so šli služiti kruh v kak drug poklic, n. pr. pri finančni straži ali pa kot dacarji. Temu je bil kriv ustroj kmetijske šole. Učenci so se morali skoro ves čas izven učnih ur ubijati z učenjem šolskih predavanj in se niso skoro nikdar uporabljali pri delu v gospodarstvu. Vsled tega so se delu v hlevu, na polju in v vinogradu popolnoma odvadili. Ko so se vrnili na svoj dom, so si domišljali, da so znanstveno izobraženi dijaki, za katere je ročno kmetijsko delo nečastno. Kmetijska šola na Grmu, ki bi morala v kmetijskih sinovih vzbujati ljubezen do obdelovanja domače grude, jim je tako veselje do domačega kmetijskega dela še jemala! Vsled tega se je

3. „Pravico poslati delegate na občni zbor Slov. kmetijske družbe, imajo le one podružnice, ki v tem letu (1920) obdrže občni zbor, na njem izvolijo delegate. Delegati, izvoljeni na lanskem občnem zboru podružnice, ne morejo zastopati podružničnih udov na letošnjem občnem zboru, če niso letos ponovno kot taki izvoljeni.“ („Kmetovalec“ št. 2, 1920, str. 23.)

Pozivamo naše podružnice, nove in stare, da takoj skličejo občni zbor in izvolijo delegate za občni zbor Slov. kmetijske družbe, ki bo letos za vso Slovenijo v Ljubljani.

Izvolitve same zanesljive može. Za vsakih 40 rednih članov je voliti 1 delegata, če dosega drobce nad vsakih 40 še 20 članov, se voli še en delegat. N. pr.: podružnica, ki ima 40 članov, voli 1, podružnica, ki ima 60 ali 80, voli 2 delegata itd.

Imena in natančen naslov delegatov naših in nasprotnih nemudoma naznanite tajništvo Slovenske Kmetijske Zveze v Mariboru.

Število učencev od leta do leta krčilo in boljši kmetijski posestniki svojih sinov niso hoteli več pošiljati v šolo, ki bi jih odtujila njihovem poklicu.

Leta 1908 so dobili v kranjskem deželnem zboru večino zastopniki kmetijskega prebivalstva, poslanci Slovenske ljudske stranke. Naši poslanci so takoj zahtevali, da se šola predrugači. Deželni zbor je ustregel tej zahtevi. Namesto dveletne šole, ki je vsled pomanjkanja kmetijskih delavcev niso mogli mnogi obiskovati, se je naredila petmesečna zimska in šestmesečna poletna šola. Na šoli so se začeli prirejati daljši in krajši tečajji, da so se gospodarji, mladeniči in dekleta poučevala o napredku posameznih kmetijskih panog, o pospeševanju živinoreje, o pridelovanju krme, o mlekarstvu, vinogradništvu, kletarstvu, vrtnarstvu in sadjarstvu. Za kmetijska dekleta so se začela prirejati pod vodstvom sester Notre Dame celoletni gospodinjski tečajji. Razum tega je prirejala šola po lovalne tečaje in popotni pouk. Od tistega časa je šola imela polno učencev in je zelo uspešno delovala.

3. Živinorejski tečajji.

Ko je dobila Slovenska ljudska stranka v kranjskem deželnem zboru večino, so njeni poslanci v soglasju z vsem kmetijskim prebivalstvom zahtevali, naj se uvedejo živinorejski in živinozdravniški tečajji, na katerih bi se kmetijski mladeniči izučili, kaj in kako je treba za prvo silo pomagati bolni živini. Živinozdravnikov je premalo in koliko živine pogine, ker ni pri rokah večje pomoči. Deželni odbor je hotel po vzgledu Tirolske ustanoviti živinorejski tečaj in je iskal živinozdravnika. Dobili so ga in že je začel trimesečni tečaj. Toda že čez nekaj tednov je odložil ta pouk. Zakaj? Liberalni živinozdravniki, ki so se bali za svoj kruh, so začeli proti njemu in proti živinorejskim tečajjem strašno gonjo in divji hrup. Niso privoščili ljudstvu niti toliko izobrazbe v živinoreji, da bi si lahko pomagali v prvi sili, če jim živina zbolí. In to samo zaradi tega, ker so se bali, da potem pri ljudeh ne bodo nič zaslužili! Tudi liberalni poslanec Ribnikar je govoril takrat proti živinozdravniškim te-

čajem. In vendar je tako jasno, kako koristni so taki tečajji. Na Tirolskem jih imajo in zahtevali se jih v Avstriji kmetije iz Niževavstrijske, Koroške, Štajerske in Galicije. Kljub nasprotovanju liberalcev in liberalnih živinozdravnikov je deželni odbor na zahtevo Slovenske ljudske stranke nastavljal večje, izkušene živinozdravnika, ki je vodil tečajje z velikim uspehom. Ljudstvo je bilo za to ustanovo v resnici hvaležno in v kratkem se se pokazali od živinorejskih tečajjev najugodnejši uspehi.

G. agrarec! V „Kmetijskem listu“ očitata Slov. ljudski stranki, da se ni brigala za napredek kmetijskega šolstva. Kdo je bil v tem slučaju proti napredku in izobrazbi ljudstva v kmetijstvu? Ali ne liberalni živinozdravniki, ki bi naj po misli liberalnega poslanca Ribnikarja tudi delovali kot kmetijski strokovnjaki?

4. Gospodinjski tečajji.

Kdo je sprožil prvo misel gospodinjskih tečajjev? Ljubovnik in poslanec Slovenske ljudske stranke, dr. Krek! Kako ga je bolelo, ker naše gospodinjice tu na kmetih in med delavstvom niso imele mnogo prilike, da se naučijo gospodinjstva. Med učiteljicami je iskal ožrtvovalnih sre, ki bi se posvetile pouku v gospodinjstvu. Dobil jih je. Ni miroval prej, da so se pričeli prirejati po deželi in v mestih gospodinjski tečajji. In vesel jih je bil, dasi je moral seči sam v žep, da je omogočil pouk v kmetijstvu. Na Kranjskem je sklenil deželni zbor leta 1909, ko je že imela naša stranka večino, na predlog dr. Lampeta, da se prirejajo prirejati gospodinjski tečajji in je v ta namen dovolil 15.000 K. V mnogih krajih so se vršili osemletni gospodinjski tečajji, ki so se prav dobro izkazali. Ljudstvo je bilo hvaležno in vedno več prošenj je prihajalo zanje.

5. Sadjarski in živinorejski nadzornik.

Na predlog dr. Krekova je sklenil kranjski deželni zbor leta 1910, naj deželni odbor nastavi posebnega sadjarskega nadzornika, ki bo s svetom in dejanjem na razpolago sadjarjem. Mož, ki je prevzel to nalogo (Kumek), je bil kljub izredni marljivosti z delom preobložen. Zato pa so se tudi kmalu pokazali uspehi njegovega dela. Za pomoč in svet živinorejcem je deželni zbor na predlog dr. Kreka imenoval živinorejskega nadzornika. Poleg tega je podpiral našo Zadržno zvezo, da je mogla zlasti za živinorejske zadruge vzdrževati živinorejskega inštruktorja.

To je delo, ki ga je izvršila za kmetijske šole in pouk Slovenska kmetijska zveza na Štajerskem in Slovenska ljudska stranka na Kranjskem. Vprašamo g. agrarca v „Kmetijskem listu“: Kaj pa je v tem oziru storila liberalna stranka? Kaj je že glede pouka v kmetijstvu storila „Samostojna kmetijska stranka“? Če vam je ljubo, vam o priliki še lahko sporočimo, kaj je Slovenska kmetijska zveza, oziroma Slovenska ljudska stranka še storila za gospodarsko povzdigo kmetijskega ljudstva, zlasti s posojilnicami-Raiffeisenovkami in z združnim delom sploh!

Slovenci širite naše liste!

Pozapri so jih v različnih ječah in sicer tako, da so v prostore, ki so bili odločeni le za 3, stlačili po 10 do 15 oseb. Stražniki so to uboge zrve ob vsaki priliki zasramovali in pretepali, kar spričuje župnik G. K. iz S., ki je bil sam v ječi. Od nezdrave hrane, ki so jo dobivali, bolje, da molčim.

Strašne so bile dušne muke teh nesrečnežev. Pred sodnika ni bil nihče poklican, pač pa se je z njimi ravnalo kakor z najhujšimi hudodelniki. V mnogih teh poslopih, kjer so bili zaprti, je imela svoj sedež vojno sodišče, ki je vsak dan dalo po prekem sodu streljati obsojene. Vedno streljanje, negotovost lastne usode, prestane muke, to vse je tako vplivalo na zaprte, da jih je vsled tega več znorelo.

Preidem k transportu teh nesrečnežev v Talerhof. Le kratko hočem nekaj slučajev omeniti.

Prevažali so jih večinoma v živinskih vozovih. Vožnja je trajala okoli 5 do 7 dni. V posamezne vozove so stlačili 60 do 100 oseb. Večinoma so bili med celo vožnjo v skupinah od 6, 10 ali 20 oseb skupaj sklenjeni. Nihče se ni mogel ganiti. Celo vožnjo, dan in noč so morali stati in ker so bili skupaj vklejani, je skupna veriga, ako se je le eden količkaj ganil, vsem neusmiljeno rezala v meso ter delala nepopisne muke. Spremljajoči stražniki so jih med celo vožnjo klofutali, s pestmi bili ter z nogami suvali. Niti starčkom niso prizanašali. Tako so 17. septembra 1914 84 letnega župnika M. J. iz M., stražniki tako dolgo pretepali, da se je onesveščen zgrudil na tla. Enako se je zgodilo dr. M. K. iz M. Dognal sem vač takih slučajev in jih zamorem vse s pričami dokazati. Le eden slučaj naj še navedem: Pri transportu dne 31. septembra 1914 je neki stražnik med vožnjo od Lvova do Krakova duhovnika S. iz S. do smrti pretepel. Kot pričó njegove mučeniške smrti imenujem župana iz S.

V kljub strahoviti vročini niso dobili med celo vožnjo niti kapljice vode. Zastonj so sklepali roke in prosili za požirek vode. Niso našli usmiljenja. Najhujše je bilo pri Lvovskem transportu. Tri dni so se vozili brez hrane in vode. Svojo telesno potrebo so morali opraviti kar v vozu, kjer jih je bilo 105 skupaj stlačenih. Tri dni in tri noči so bili v vozu zaprti. Pri drugem transportu se je dr. D. osmelil prositi vodo. Pri prihó so se vojaki kakor divji vrgli nanj in

ga tako dolgo obdelovali s pestmi, puškinimi kopiti in nogami, da je krvavel iz glave in celega elesa.

Na kolodvoru v Sandecu je vprašal neki major transport spremljajočih huzarje, kdo bi bil ljudje v vozu. Ké so mu huzarji povedali, da so to interniranci, skočil je major kakor zbesnel tiger v voz in tako dolgo tepel duhovnika Rielevskega, dokler se ni ta ves v krvi onesveščen zgrudil na tla.

Dne 17. avgusta 1918 je moral transport št. 43, vsled neke prometne ovire pred Pr. izstopiti. Na potu v mesto so transport srečali ogrski honvedji, ki so po kratkem pogovoru z vodjo transporta potegnili sablje in na mestu vse poklali. Dognal sem 29 imen tam umorjenih, med njimi tudi učenko 7. gimn. razreda M. M., hčerko nekega gr. kat. župnika. Kot pričó tega cestnega poboja imenujem S. B. in G. M. Grško kat. župnik S. iz D. je bil od nekega orožniškega poročnika in več orožnikov brez obsodbe ustreljen.

Kar so morali prestati ti nesrečneži dušnih in telesnih muk, si od blizu ne moremo predstavljati. Pet do sedem dni so bili brez vode in večinoma tudi brez hrane. Spomina vreden je sledeči slučaj: Duhovnik J. H. je nekega vojaka milo prosil vode, toda zastonj. Pozneje je v tem vojaku spoznal fanta iz ene svojih prejšnjih župnij, kjer je služil. Solzanih očí mu je vojak povedal, da ima strogo prepoved, komu dati vode. V svojem obupu je duhovnik vojaku obljubil dati, ko pride domu, za celo življenje njivo v porabo, ako mu da požirek vode. „Daj mi vode, da ne umrjem od žeje“, prosil je siromak s povzdignjenimi rokami, a je ni dobil.

Nečloveško je bil pretepen na vožnji v Talerhof grško-katoliški duhovnik L. T. od nekega nepoznanega narednika, ki je na kolodvoru v Drohobiču službo opravljal. Še slabše se je godilo dne 30. 8. 1914 zasebnemu uradniku J. P. iz L. Njega in šest njegovih tovarišev-sotrpinov je na kolodvoru v Komornu napadel neki svojo kompanijo spremljajoči nadporočnik ter jih s puškinimi kopiti strahovito obdeloval. Le posredovanju tam v službi se nahajajočega zdravnika dr. K. so se imeli nesrečneži zahvaliti, da so še ostali pri življenju. Vendar pa so bili vsi do krvi iztepeni, tako posebno gori omenjeni uradnik, ki je krvavel iz nosa in ušes.

Surovo vojaštvo ni prizanašalo niti ženskam —

tako je neki poročnik dne 6. 9. 1914 v Talerhofu go-spo J. do krvi pretepel.

Še slabše se je godilo 84letnemu J. P. s celo vrsto drugih sotrpinov, katere je na gališko-ogrski meji prevzel neki orožniški stražmojster.

Nezaslišane muke je moral med vožnjo prestati grško-katoliški župnik iz M. Na nogah vklejenega in s kakor na križu razpetimi rokami so ga privezali na vagonovo steno, tako, da se je le nekoliko s prsti dotikal tal. Vrhutega so ga med celo vožnjo neki poročnik, orožniki in vojaki s pestmi in palicami tako živinsko pretepali, da je bolj mrtev kot živ prišel v Talerhof. Vsled prestanih muk je znorel, toda tudi še sedaj ni našel usmiljenja, ampak še 48 ur so ga brez hrane in vode pustili v verigah.

Gdč. V. D., nečakinja bukovinskega deželnega glavarja, in gdč. J. M., učiteljico iz V., so dne 30. 7. med vožnjo na stanislavski kolodvor napadli nemški vojaki in pretepli do krvi. Gdč. V. D. so suroveži še potem vrgli na tla, prijeli za noge, tako, da je z obzrom ležala v cestnem blatu in jo tako vlekli do 20 m daleč. Enako so storili z njeno tovarišico, ki je vsled tega padla v nezavest. Vso to zverinstvo pa sta morala njuna očeta, ki sta tudi bila med aretiranimi, gledati, ne da bi bila mogla pomagati svojim ubogima mučenima otrokoma.

Tako bi lahko nadaljeval in pravil brez konca in za vsak posamezen slučaj vam lahko navedel tudi pričó. Le v enem slučaju vam še hočem opisati muke teh nesrečnežev.

58letnega cerkovnika P. iz B. so 28. 7. aretirali iz nepoznanega vzroka. Brez zaslišanja in sodbe so ga takoj prideliili hvovskemu transportu. Med celo dolgo vožnjo je bil vklejen v verige. Marsikak posirovel Nemeec in Madžar si je na njem hladil svoje domoljubje z udarci. V nepopisnem stanju je siromak slednjič dospel v Talerhof. Tukaj pa se mu je godilo še slabše. Še le čez 14 dni so mu prvič odvzeli špange. Ubogi mučenik ni mogel več govoriti, ampak je le svoje strašno razmesarjene roke stegoval kvišku, ter se venomer križal. Od tega dneva naprej so mu odvzeli vsak dan za dve uri špange, toda njegova usoda se s tem ni zboljšala. Po telesu in v nesnažni obleki so se zaredile uši, ki so neusmiljeno grizle in glodale z razami pokrito telo. (Beneč prihodnjč.)

Haložani in živinoreja.

Fanko Zunkovič.

Kaj rad se spominjam veselega življenja, ki je se vladalo med našimi Haložani pred kakimi petin-šestdesetimi leti, ko je še rodila naša stara vinska trta, ko se še vinogradnikom ni bilo treba v toliki meri pehati in truditi za kapljico rujnega vina — za svoj obstanek.

„Vinograd obdelovati Slovenec mora znati!
Kdor delal prav ne bo, naj pije pa vodol.“

razlegalo se je od hriba do hriba, od kleti do kleti in pošteno židane volje, so se pozno v noč poslavljali dobri prijatelji drug od drugega, krepko si stiskajoč svoje žuljave roke.

Prišla pa je nesrečna trina uš nad vesele Haložke gorice in uničila tekem nekaj let našo domačo vinsko trto in ž njo seveda tudi nekdanjo pošteno — veselo življenje naših Haložanov. Iz prekrasnih vinogradov so nastale v najkrajšem času prave pustinja, iz bogatih, veselih haložkih „knezov“ usmiljenja vredni reveži. Z velikanskim trudom in težavo so pričeli stare uničene večinoma skalovite vinograde rigolati in masajati z novo ameriško trto. — Nastalo je na ta način sicer mnogo prav lepih, da vzornih vinogradov, a radi raznih težko pri obdelovanju ameriških nasadov, kakor pomanjkanja potrebnega denarja, delavcev, gnoja itd. je ostalo osobito po Gornjih Haložah žalobno še mnogo mnogo prejšnjih vinogradnih parcel neobdelanih. Ze od daleč zapaziš te prazne krpe, na katerih raste le tu in tam še kako kopinje, srbotnjenjene in nihče se ne pobriga več za to večinoma je ali prapro. Te parcele leže že leta in leta nedočavka prosto nerodno pečevje.

1. Izkoriščanje haloških pustinj.

En vendar se dajo tudi te pustije prav dobro izkoristiti. Najbolj primerno bi bilo seveda, ako bi se v sedanjem času, ko je med drugimi pridelki tudi vino dobilo svojo ceno in je torej denarja nekaj več, tudi ta nerodovitna zemlja nasadila z ameriško trto. To velja osobito za one vinogradnike, ki imajo dovolj travnišča in gnoja, kakor nič manj za one posestnike, ki posedujejo stare, že onemogle ameriške nasade. Na ta način bi nastali prav kmalu zopet novi vinogradi, masajeni z ameriški trtami najboljših od strokovnjakov priporočenih vrst. In ko nam bodo naši sedanjí nasadi svojo službo odpovedali, stali bodo ti novi vinogradi v najboljšem stanu. Vsi drugi vinogradi pa bi naj uporabili te puste parcele v prid živinoreji. Kako potrebno in umešno bi bilo ravno za v Haložah živeče manj premožne prebivalce, ako bi se posvetili resneje živinoreji. Veliko lažje in boljše bi se po Haložah živelo, kajti mleko, sir in maslo je že približno polovica vsakdanjega živeža. Vrhtega še daje živinoreja za vinograde toliko potreben gnoj in poveča ž njim vsakletne dohodka iz vinoreje. In takozvana krpe (skopane, navadno strme njive po bregovih) bi dajale, ako bi se primerno gnojile z dobrim hlevskim gnojem, marsikateremu z ozirom na živila izključno ne Poljance navezanemu Haložanu potreben živež. V slabih vinskih letih, ko uniči mrz ali toča vinograde pa mu pride denar, ki ga dobi za kako tele ali večje živino, ravno prav, ter reši nesrečnega na ta način gospodarskega poloma.

Marsikateri vinogradnik, ki je danes brez glave goveje živine, ki se niti kože preživeti ne more, bi lahko, ako bi porabil svoj neobdelana pusta zemljišča, imel vsaj toliko, če ne več živine, nego marsikateri posestnik na Ptujem polju.

2. Način izkoriščanja.

Na kateri način bi se pa naj to storilo? Najhitreje, najpraprteje in kar je glavno, najceneje tako:

Takoj v spomladi, torej koncem meseca marca ali začetka aprila posejaj od deževja premočeno ali morebiti še s kopnečim se snegom pokrito pusto zemljišče z esparzetnim semenom. Trnje, kopinje, prapro in drugo porujaj. Vse drugo pa prepusti naravi. Prihodnje leto boš že imel vsaj eno košnjo, čez dve leti že dve ozir. tri košnje. Če pa imaš dovolj domačih delavcev ali pa denarja za dinarje, tedaj pa daj, predno ko posejaš seme, zemljo precej globoko (čim globokeje, tim boljše) prekopati, seme pa z grabljami nekoliko zagrebsti. Trud se ti bo sčeterno povrniti. Na ta način si v najkrajšem času napravíš iz gole parcele najlepšo travnišče tam, kjer še poprej ni kopinje ni zamoglo rasti.

Predragi vinogradnik! Vem, da mi boš ugovarjal, češ, da ni mogoče, da bi rastle in aspevala na pusti in suhi pečini kedaj kaka boljša trava. Treba je torej, da si ogledava to čudno rastlino nekoliko natančneje:

Esparzete imamo v Evropi, severni Afriki in zmerni Aziji okoli 70 vrst. Naša esparzeta je do 60 centimetrov visoka, večdebela rastlina s 5 cm dolgo akupino cvetov (klas) ter se šteje med detelje. Na mnogostevnih rudečkastih, grahovim cvetom nekoliko podobnih cvetih najdejo ljubke čebelice dobro pasto. Korenina je zelo močna in dolga ter sega globoko

v zemljo; raditega ji ne škoduje ne močna vročina in tudi ne najhujša suša. Ta detelja ljubi le apneno in suho prst, ilovce ne mara. Raste še pa prav rada tam, kjer že lucerni zemlja ne ugaja. S svojim močnim korenem predre vsako lapornato zemljo, če tudi ni globoko predelana, iz česar sledi, da uspeva tudi na golem in pustem pečevju, kjer drugim rastlin ni najti. Da ji pa globoko predelana zemlja bolj prija, je seveda samoumevno. Značilno pri tej detelji je tudi to, da je v prvem letu, ko jo posejemo, skoraj ne vidimo; v drugem letu se pa prične zgodaj v spomlad pravi krepki in bujni razvijati. Pokosi se, ko je v najbujnejšem cvetu, t. j. že meseca maja in se zelena polagoma kot „prilez“ pokrmi ali se pa kot taka posuši. Daje nam zelo veliko (5000 do 7500 kg na hektar) jako tečne krme. Pravijo, da je najboljša in najtečnejša izmed vseh detelj. Posebno močan vpliv ima pokladanje; mlade sveže esparzete na krave molznice. Pri vsem tem še pa ima ta detelja to dobro lastnost, da ne napne živinčeta, kakor se to prav pogostoma pripeti pri pokladanju navadne triletno detelje. Posušena esparzeta izgubi precej na svoji dobrosti, a živina jo še vedno raje zavživa, kakor drugo seno, če le ni bila prestara, torej prelesnata pokošena. V vsakem slučaju je pač trba kositi, ko rastlina najlepše cvete.

3. Razmnožitev esparzete s semenom.

Esparzeta se pomnožuje s semenom. Prav rada se zameša med travo slabih suhih travnikov in pašnikov in na ta način zgosti in vidno zoljša slaba travnišča. Čez 6 ali 7 let začne z esparzeto posejano zemljišče z ozirom na svojo dobroto in rodovitnost nazadovati, — esparzeta prične polagoma hirati ali se prevračati v druge manj vredne sorodnice. A to samo tam, kjer se kosi vedno le v zelenem stanju — orej prej, ko vsaj nekaj cvetov popolnoma dozori. V tem slučaju se morajo deteljišča umetno pomlajevati. To se zgodi tako-le: V četrtem ali petem letu se pušti na najvišjem koreu bregovitega deteljišča primeren kos popolnoma dozoreti. Zrela esparzeta se pokosi in po-uši. Nato se vltče z grabljami sem; in tje povsem ostane travnišče, kjer se je med tem že drugič pokosilo, navzdol. Pri tem delu je v prvi vrsti gledati na to, da se seme kolikor mogoče enakomerno raztrosi po vsem deteljišču. Ali se pa dobro posušena esparzeta takoj na travniku zmlati in se neodčiščeno seme s plevelom vred takoj, t. j. meseca junija ali julija po travnišču poseje. Čez štiri ali pet let se to ponovi itd. Če se pa kosi esparzeto še le, ko se običajno kosi seno, t. j. meseca junija, kar bi pa nikomur ne svetoval, tedaj je že postalo vsaj nekaj semena dozorelega. Pri spravljanju, ozir. grabljenju odpadke zrelo semenje in se skljuje še isto leto. Na ta način se esparzeta razmnožuje samostojno in nevidno, travnišče ostane vedno enako dobro, se vsako leto pomladi, osobito, ako ga še od časa do časa pognojimo z gnojnico, ali, kar je veliko lažje, z umetnimi gnojili. To nevidno pomlajenje esparzetnih travnikov je menda tudi vzrok, da se imenuje ta detelja tudi „stoletna detelja“ ali „stoletnica“. Tega pomlajenja deteljišč pa ni priporočati, ker izgubi detelja vsled pozne košnje na svoji dobrosti in je taka krma za govejo živino prav nizke vrednosti.

4. Nabava esparzete.

Kakor se iz vsa tega razvidi, je razmnoževanje te za Halože prekoristne detelje torej prav primirno in poceni. Vprašanje pa je, kje dobiti seme za prvo selev. Ker je to seme prav težko dobiti, bi bilo umešno, da v tej zadevi nemudoma priskoči država ne pomoč. Pristojeti bi morala vinogradnikom pravočasno po primeru nizki ceni, ozir. brezplačno potrebno množino esparzetnega semena. V slučaju, da bi se ga ne zamoglo nabaviti v zadostni množini, tedaj bi se ga naj oddalo vsakemu vinogradniku naročniku vsaj nekaj, n. pr. desetino ali še manj. Nadaljno razmnoževanje je itak brez vsake težave in se prepusti vinogradnik samemu. Ob enem bi se pa naj vpsal na tozadevne občine, ali pa, kar je še boljše, vsakemu naročniku deteljinega semena po edni iztis kratkega pouka o večki vrednosti, pridelovanja in uporabi te detelje, kakor tudi v pomladitvi oslabele deteljišče.

Vsak posestnik zgoraj omenjenih pustinj bo gotovo to idejo z veseljem pozdravil. Z veliko hvaležnostjo bo prevzel nakazano mu seme in ga bo tudi prav skrbno posejal na svojo pusto zemljišče. Država bi pa storila Haložanom z malenkostnim stroški (subvencijij) nepopisno dobroto.

Na ta prav lahek način bi se na eni strani vzdignila toli potrebna živinoreja in ž njo ob enem tudi Haložanom toliko ljubljena vinoreja in čebelarjeja, na drugi strani bi pa pridobili Haložanski hribi na svoji lepoti, kajti prelevile bi se sedanje gote, le tu in tam s kopinjem in srbotjem obrastene vinograde parcele v zeleno-rudečkaste travnike in pašnike v korist našim Haložanom in nič manj v korist ceu naši mladi državi.

krito, da bo celo umaknil vse doslej sklenjene mirovne pogodbe, sklenil s prejšnjimi sovražniki poseben mir in za lastno pest, zaveznikom pa odzani vse ugodnosti od strani Amerike, ako ne odnehajo. Grožnja je huda, kajti Italija je tako zadolžena pri Ameriki, da se ji nikakor ne sme zameriti. Francija je pa sklenila z Nemčijo tako ugoden mir, da ga nikakor ne more pustiti iz rok. Ne preostaja torej drugega, kakor sporazum in vsled tega svetujeta Anglija in Francija Italiji, naj prične zopet obnavravati z našo državo. Italijani pravijo sedaj, da bi sicer radi obnavravali, toda Jugoslovani so tako nepopustljivi, da ni upati povoljnega uspeha. Bili so časi, ko so govorili drugače. Nekoč so Jugoslovani ponudili Italijanom, da bi se z njimi dogovarjali, a dobili so odgovor, da je Italija veliko previsoka, da bi sploh kaj govorila z našo državo. Pride čas, ko bodo še znatno odjenjali od svoje visokosti. Res, da je tako napeto stanje neprijetno, toda na vse zadnje imajo Italijani od tega več škode, kakor pa mi in mi laže čakamo.

Naše Narodno predstavništvo se sestane v Beogradu v sredo, 3. t. m. Na vspeled pride: 1. Naše stališče napram Italiji. 2. Mirovne pogodbe. 3. Volilni zakon in davek na vojne dobičke. Vlado stranke pričakujejo, da bodo imele v državnem zboru večino.

Predsednikom deželne vlade za Slovenijo je imenovan in potrjen iz Beograda dr. Janko Brejc. Novi predsednik je povabil tudi liberalno in socialistično stranko, da stopita v novo ljubljansko vlado. Vstop v Brejčevu vlado so že odklonili socialni demokrati, gotovo jim bodo sledili tudi liberalci. Nova pokrajinska vlada bo toraj obstojala iz samih pristavev Ljudske stranke.

Italija.

Poseverni Italiji, kjer je največ tovarn in delavstva, ter so vsled tega tudi socialistične organizacije najmočnejše, je v zadnjem tednu zopet silovito izbruhnulo stavkarsko gibanje združeno z nemiri, pretepi in poboji. Pa tudi v zbornici se poslanec večkrat spoprimejo med sabo, ter se z breami in zaušnicami bore za svoja načela. Draginja je velika, lira malo vredna, tujcev ni v deželo, ki so v časih prinašali toliko denarja, italijanski delavec ne more v tujino za zaslužkom, ker se stavbinska čela, kjer so največ delali, v večjem obsegu še niso pričela. Nezadovoljstvo torej raste vedno bolj.

Francija.

Na Francoskem je izbruhnul širajk železničarjev. Kljub splošni stavki, pa vendar le vozijo glavni vlaki. Veliko stavkarskih hujskačev, ki so hujskali železničarje, naj se odrečejo vojaškam pozivom, so zaprli.

Nemčija.

Nemčija si opomaga. Pričenja se redno delo po tovarnah v kolikor je to sploh mogoče. Manjka za tovarne premoga in sirovin, oziroma je preskrbovanje zelo težko. Toda izboljšuje se nepronehoma, delavci delajo z vneto ne samo osem ur, ampak tudi znatno več. Na ta način bo Nemčija v razmeroma kratkem času zopet prišla k sebi, s časoma pa sploh postala zelo nevaren konkurent v trgovini in obrtniji. Splošno mnenje se obrne od skrajno leve strani proti desnici. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile v zadnjih časih po raznih nemških krajih, so povsod takozvani neodvisni socialisti, ki so sorodni ruskim boljševikom, zelo nazadovali. Tudi število glasov zmernih socialistov je znatno padlo. Napredovali so pa po številu glasov znatno nemški nacionalci.

Avstrija.

V Avstriji so tudi začeli uvidevati potrebo vojašine. O vojaškem vprašanju se vršajo sedaj pogajanja v dunajskem državnem zboru.

Madžarska.

Madžari so priredili novo komedijo. Ti ljudje so namreč mojsiri v političnem komedijantstvu. Sedaj so si izvolili novega upravnika države. Ko so odpravili boljševike, so hoteli zopet udariti na staro pot in postaviti nazaj kraljevo. Mislili so, da bodo s tem kdo ve kako prestrašili entento, zlasti, ker so namignili, da hočejo zopet posaditi na prestol Habsburžane. Toda ententa je odvrnila kraljo: Ako hočejo imeti kralja, imajo lahko. To je njihova reč, ki nikogar nič ne briga. Samo Habsburžanov ne smejo imeti nikogar. Madžari so bili nekoliko poparjeni, a so vendar pričeli iskati kralja. Prereševali so vse osebe, ki so se jim zdele primerne, a niso našli primernega kandidata. Za tako nevarno in nevhvaležno službo se ni pulil nikdo. Slednjič so sklenili, da bodo izvolili sedanjega načelnika takozvanih belih gard in ministrskega predsednika Horthyja za upravnika države, dokler ne najdejo kralja. Potem so pripravili zastave in cvetje, slednjič izvršili komedije volitve, ki je seveda izpadla tako, da je bil izvoljen tisti mož, za katerega so že prej pripravili cvetje. Ker niso mogli napraviti komedije s kraljem, so jo napravili brez kralja. Nas seveda taka komedija malo zanima. Bolj kot njihov kralj, so nam sedaj nevarni madžarski vojniški, tihotapci, ponarejevalci denarja in podobna sodrga, ki se iz njihovega oršaga neprestano razliva po naši državi.

Rusija.

Sovjetska Rusija ponuja brzogovno skoro vsem evropskim državam mir. Obljublja, da bo plačala ententi dolg s 60% in vse zaostale obresti. Rusija zahteva zase samo obljubo, da se sosedne države ne bodo vmešavale v njene zadeve.

Politični ogled.

Jugoslavija.

Jadransko vprašanje. Vospredju vseh političnih dogodkov stoji jadransko vprašanje ali spor

Jugoslavije z Italijo. V zadnjih dneh so se zgodili važni dogodki, čijih uspeh je, da stojimo v tej zadevi zopet tam, kjer smo bili od začetka pred enim letom. Wilson je namreč poslal Franciji in Angliji dopis, v katerem ostro obsoja njihovo pristransko in Italijanom prijazno stališče, pravi, da nikdar ne bo priznal takovane londonske pogodbe in izreče popolnoma od-

Kmetska Zveza.

Naznanila.

Shodi Kmetske zveze se vršijo prihodnjo nedeljo: po rani službi božji v Hočah pri Mariboru na prostoru pred cerkvijo ter v Galiciji pri Zalu.

Poročila.

Izobraževalni tečaj na Breznem dne 26. februarja se je krasno obnesel. Udeleženci iz vseh sosednjih župnij so z velikim zanimanjem celih pet ur vztrajno poslušali predavanja gg. Žebota in Krajca. Prišli so na tečaj iz Brezna, Remšnika, Marenberga, Mute, Sv. Antona na Pohorju, Ribnice, Sv. Lovrenca, Kaplje in še drugih župnij. Sklenili smo, da spomladi za vse Podravje in Pohorje kar najprej pridejmo ženski in dekliški tabor, ki se oktobra 1. l. ni mogel vršiti. Takoj za tem pa se snidejo vsi krščansko misleči mladeniči Podravja in Pohorja na mladeniški tabor. Pripravljamo se že sedaj na ta dva mladeniška shoda! Zrna, ki so padla na brezniškem tečaju v blaga in dovzetna srca pohorskega ljudstva, pa naj obrodijo tisočeri sad!

Tečaj v St. Jurju ob južni žel., ki ga je priredila Kmetska zveza dne 1. marca, je bil sijajno obiskan. Naši najboljši somišljeniki in somišljeniki iz domače in okoliških župnij so se udeležili v velikem številu tečaja. Trajal je od 9. do 2. ure. Predavala sta urednika Marko Krajca in Franjo Žebot. K sklepu tečaja je govoril vrlj okoliški župan g. Rataj. Naše mirno in tiho delo po vseh občinah rodi bogate sadove.

Kalobje. Dne 29. februarja je imela Kmetska zveza pri nas krasno obiskano zborovanje. Zborovalni prostori so bili natlačeni. Govoril je g. Krajca. Povdarjal je zlasti, da Samostojna Kmetijska Stranka ni protestirala proti brezverskemu šolskemu zakonu. S tem je pokazala, da je zadovoljna, če bi se veronauk vrget iz šole in bi Cerkev pri šoli ne bi več smela nič govoriti. Tudi bi jim bilo prav, če bi starši morali pač plačevati šole, pa ne bi imeli pri šoli nikakih pravic. Ravnotako se niso potegnili za volilno pravico kmetskih žen in deklet. Liberalni občinski volilni načrt, ki daje volilno pravico pač mestnim gospem in gospodičam in tudi tovarniškim delavkam, ne pa kmetskim ženam in dekletom, žali ves kmetski stan. In Samostojna, ki se imenuje kmetijska stranka, se ni potegnila za kmetsko ženstvo in ni zahtevala volilne pravice tudi za kmetske žene in dekleta! Seveda tega ni mogla in tudi ne more, ker je sama del tiste liberalne stranke, ki je z volilnim načrtom kmetske ženske tako grdo razžalila! Shod se je vršil prav mirno. V začetku so sicer nekateri pri vratih momljali, pa ko jih je govornik pozval k redu, so utihnili. Prepričani smo, da bodo Kalobčani kakor doslej tudi zanaprej ostali navdušeni in zvesti pristaši Kmetske zveze.

Za Kmetsko zvezo so nabrali na gostiji Reich-Aleksič v Obržu pri Središču 80 K.

Za Kmetsko zvezo je podaril vlč. gosp. Ivan Kotnik, kaplan pri Sv. Antonu v Slov. goricah, 300 K.

Za Kmetsko zvezo so nabrali na gostiji Koren-Kvartič v Starivesi pri Velenju 20 K.

Domača politika.

Zahteve kmetov ormoškega okraja.

Pri seji okrajne organizacije Slovenske Kmetske Zveze za ormoški okraj so se sprejeli naslednji sklepi (resolucije):

1. V vsaki fari se naj takoj za vsakih 50 članov izvolijo zaupniki, ki se javijo takoj tajništvu.

2. Sklene se: Vodstvo stranke se naprosi, da ustanovi čimprej kmetsko zbornico, kakor jo že imajo obrtniki in trgovci.

3. Zahtevamo, da se čimprej izvedejo volitve v parlament.

4. Zahtevamo z vso odločnostjo, da se dinar zamenja za krono al pari, oziroma, da se čimprej popravi, kar se še da popraviti, da mali človek ne bo trpel preveč škode.

5. Ker je bila lansko leto izredno slaba letina, in je draginja vedno večja, doklade občin in okrajev pa so se zvišale za več sto odstotkov, se zahteva, da odpade v prihodnje osebna dohodnina za kmetske posestnike; protestira se odločno proti temu, da davčna oblast ne verjame kmetu, ko napoveduje svoje borne dohodke.

6. Kmetje ormoškega okraja zahtevamo, da se meje na Hrvatsko, Medjimurje in v Prekmurje odprejo za govedo in svinje.

7. Vodstvo SKZ zahtevaj od višjega šolskega sveta, da se prepove v šoli učiti otroke sokolsko himno in druge liberalne napeve.

8. Zahtevamo, da se takoj uvede strogi davek na vojne dobičke in se pri tem izloči kmetski stan.

Samostojni in ženska volilna pravica. Ako čitamo oni po vsebini puhli „Kmetijski list“, vidimo, da se niso zavzeli samostojni doslej niti na enem shodu za splošno volilno pravico kmetskega ženstva. Iz tega očividnega prezira političnih pravic ženstvu uvidimo, kaka kmetska prijateljica in prvobornilnica kmetskega prava je Samostojna. Ta samostojna brezbriznost za pravice zaslužnemu ženstvu po deželi pa nam obelodanja samostojno zvezo z liberalci. Ker so liberalci iz strahu pred volitvenim porazom proti volilni pravici kmetskega ženstva, so seve tudi njihovi

bratovi — samostojni! Kaj ni tako, gospodje kmetski „prijatelji“: Mermolja, Urek in Droienik?

Samostojni so se šli pokloniti te dni v Beograd novemu ministrskemu predsedniku Protiču. Izjavili so mu, da niso vezani na nobeno stranko. Svoj čas so se klanjali dr. Žerjavu v Ljubljani. Samostojni so očito lagali z izjavo, da niso vezani na nobeno stranko, ko so vendar liberalni (demokratski) bratje in so tudi v svojem glasilu zagovarjali delovanje prejšnje demokratsko-socialistične vlade.

Nevarnost, resna nevarnost za državo je tajno in javno bratenje Mermoljevcev z najgršimi in najzagrizenejšimi neprijatelji Slovencev in Jugoslavije. Da so začeli Svabi in Paskolovi ljudje ravno sedaj tako drzno in divjaško dvigati glave in nastopati proti slovenskemu kmetskemu ljudstvu, ki je že od nekdaj narodno, je nepobita zasluga samostojnih apostolov. Pozivamo vlado, da napravi red!

Samostojna v zvezi z liberalci in socialisti. To smo že nešteto dokazali. Poglavar Samostojne, nek Konrad Schnuderl, je napravil ovadbo proti tajniku Žebotu, ker je na shodu v St. Petru niže Maribora glede odvzemanja 20% denarja branil koristi in pravice ubogega ljudstva. Ker je Žebot to storil, ni imel Schnuderl nujnejšega opravka, nego da je ovadil Žebota, zavil resnično dejstvo in zahteval, naj se Žebota zapre. In v svoji vlogi je Schnuderl napisal ia-le stavek: „Žebot je govoril proti naši vladi (po domače rečeno: proti liberalni in rdečkarški gospodi), kojo podpira naša Samostojna Kmetijska Stranka.“ — Ali hočete še več! Samostojni generali na shodih tajijo zvezo z liberalci, a njih podglavar v svoji ovaduški ovadbi dr. Žerjavu sam priznava, da so si samostojni in liberalci v najbližji zlahti. Samostojna je podpirala prejšnjo vlado, ki je vzela ljudstvu 20% bankovcev, ki je kriva vedno rastoče draginje, ker je podpirala verižništvo in je določevala vedno višjo carino, ki ni hotela upeljati davka na vojne dobičke itd. — Torej zopet nov jasen dokaz, da so samostojni popolni in strupeni liberalci.

Mermolja taji v „Kmetijskem listu“, da bi bil Paskolo v zvezi s Samostojno in piše, da naj se ne sprejema Paskolovih ljudi v Samostojno. Gosp. Mermolja! Vprašamo Vas: Kdo pa je gonil ljudi skupaj za Vaš shod pri Anderlu? Kdo je napajal sumljive ljudi v svojih kletih in jih navduševal za Vaš shod in za Samostojno? Kdo je na shodu predlagal odbornike Vaše stranke za posamezne občine? Kdo je pobiral podpise za Vašo „selbständige Bauernpartei“ v Slatinskem dolu? Kdo plačuje vino pri agitaciji za Vašo stranko? Kdo se je udeležil Vašega tajnega sestanka na Pesnici? Paskolo, Paskolo in zopet Paskolo! To je tisti Paskolo, ki je leta 1914 pomagal tirati narodnega župnika Vida Janžekoviča po nedolžnem po Langentalu nad tri ure daleč na Pesnico, odkoder so ga samo radi tega, ker je bil Slovenec, tirali v graške ječe. To je tisti Paskolo, ki je že davno zaslužil, da se ga iztira iz naših krajev. Globoko, zelo globoko je padel narodni čut samostojnih poglavarjev. O tej zadevi se bomo govorili resno besedo!

Samostojni napadaleci, ki so dne 22. februarja pri Gornji Sv. Kungoti na divjaški način in brez povišnega napadli mirne zborovalce Kmetske zveze v šoli, se še sedaj drznejo širiti vest, da so jih naši napadli. Vsi zborovalci pa so priče, da so prišli od samostojnih generalov nahujskani in pijani divjaki oboroženi z gorjačami, železnim drogom in plotnimi plankami nad mirne zborovalce v šoli. K sreči pa so naši reditelji pri vходу v dverano napadalce zavrtili, sicer bi bilo gotovo nekaj naših pobitih na tla.

Imena Samostojne se sramujejo. Dobili smo naslednji dopis: V „Gospodarju“ od 19. februarja so bili navedeni hujskači iz Svečine proti Kmetski Zvezi. Med njimi se je čitalo tudi ime Smonik. Prosil bi, da bi se natanko navedlo, kateri Smonik je, ker imam v Svečini tudi brata Rudolfa Smonik, ki je pek in se udeležuje shodov Samostojne. Jaz se shodov te stranke še nisem udeležil in nimam zraven nič opraviti. Z odličnim spoštovanjem: Maks Smonik, trgovec in gostilničar v Svečini.

Izjava. Podpisani preklicujemo svoje podpise, katere smo dali Samostojni kmetijski stranki, ker smo pristaši Kmetske zveze, torej nečemo imeti nič opraviti s Samostojno stranko. Dobršek Florijan, Žnidaršič Jože, Cesar Andrej, Obrer Franc, Romih Miha, vsi v Golobinjeku pri Planini, dne 23. sveč. 1920.

Gospodarstvo.

Kako sušimo meso?

Velike važnosti, posebno pri gospodinjstvu na deželi, je sušenje prešičjega mesa. Treba je tu mnogo pazljivosti in preizkušnje. Meso ne sme biti preveč in tudi ne premalo slano. Treba je na določeno množino mesa tudi določeno množino soli in za okusno meso določeno mero začimb. Za sušenje se pripravlja meso na različne načine. Dober in preizkušen je sledeči način priprave:

Za prilično 50 kg mesa se pristavi na ogenj 36 litrov vode, v kateri se raztopi 4 kg soli, ½ kg sladkorja, 20 dek solitra, pridenei tej raztoplini 10 dek popra, pest stolčenega koriandra, ravno toliko stolčenih suhih brinovih jagod, malo majarona, 5 srednjevelikih zrezanin čebul, 5 zrezanih glavice česnja in sok 1 limone. Vse to pusti ½ ure vreti, da se dobro prekuha. Ko se do dobra ohladi, vloži meso trdo v kad in sicer večje kose na dno, manjše na vrh ter polj s pripravljeno shlajeno vodo, katera stopi čez vloženo meso, katero obloži šele drugi dan s čistimi, težkimi kamni. Mali kosi se puste tri tedne, večji 5 tednov v tej vodi, med tem se mora preložit meso štirikrat.

Kad naj stoji na ne prehladnem in ne pretoplom kraju.

Predno se obesijo kosi mesa v dim ali v sušilnico, pustimo meso, ko ga vzamemo iz vode, odcediti in obrišimo ga do suhega s čedno in suho rjuho. Zelo je treba paziti, posebno v sušilnicah, da ne pride preveč in prevroč dim na meso.

Koliko časa ostane meso v dimu, je odvisno od ognja, kateri se rabi v kuhinji. Kjer se mnogo kuha, manj časa, kjer se malo kuha, dalje časa. Pri srednjem dimu zadostuje za male kose približno 14 dni, za večje kose 4 tedne. Klobase, katere se kmalu porabijo, se lahko vzamejo čez dva dni iz dima, klobase, katere hočemo hraniti do poletja, pustimo 4-5 dni.

Zapomnimo si! Meso in klobase ne smejo viseti v vročini nad istanjem, temveč v dimu, ki se je že ohladil, drugače dobiš žarko in pečeno meso, ki je škodljivo želodcu. Grda in škodljiva je navada, tujci klobase sušiti na fiziologem kolu nad pečjo v izbi — posebno kjer spimo. S takim sušenjem se klobase zelo kvarijo in žarije. Ta zelo škodljiva razvada je med Slovenci na bivšem in Spodnjem Štajerskem zelo razširjena.

Ko je meso suho, ga je najbolje obesiti na zračnem, suh prostor, kamor ne pridejo muhe in drugi tač mrčes.

Hočeš meso čez poletje ohraniti, povij posamezne kose mesa dobro v seno, zloži v vrečo, zaveži je ter obesi jo na zračnem prostoru, nad vrečo povezi na staro skledo ali škaf kakor nebo, da ne pridejo mačke in glodavci do mesa.

Tudi s presejanim bukovim pepelom potrošeno suho meso se na zračnem prostoru dolgo ohrani: seveda ga moraš pred uporabo dobro osnažiti s tople vodo in krtačo.

Dobro se ohrani suho meso, katero je nekaj časa v kleti viselo, da je splesnilo. Splesnelo meso obesi pod nebo (škaf, skleda) v podstrešju na zračnem prostoru. Tako meso je „baje“ zelo okusno.

V mestih navadno kupujemo prekajeno meso. Pri kupovanju moramo paziti, da je meso, katero kupimo, dobro. To spoznamo, ako ga prebodemo z iglo do kosti. Če ima igla, s katero smo ga prebodli, prijeten duh, je to znamenje, da je meso dobro; v nasprotnem slučaju pa je skvarjeno.

Ustanavljajte kmetijske podružnice! V vsaki župniji, kjer še ni kmetijske podružnice, jo takoj ustanovite! Potrebna navodila dobite pri Slov. kmetijski družbi v Ljubljani. O ustanovitvi obvestite takoj tudi tajništvo Kmetske zveze v Mariboru.

Razglas. Po naredbi osrednje vlade se priobčuje vsem zainteresirancem v vrednost in ravnanje: Člen 1. Prepovedano je klanje in prodaja za klanje brejih krav, telic, ovc in svinj, dalje junčkov do 2½ leta, telet in jagnet ženskega spoia. Isto velja za teleta moškega spola pod 4 tedni, to je, dokler se jim popek ne zaraste in dokler jim zobovje popolnoma ne predre. Člen 2. Ta določila se ne sme uporabljati na živali, ki se morajo zaklati zasilno. Člen 3. Živino-rejem in delavcem, ki rede živino, smejo politična oblastva I. stopnje dovoliti, da zakoljejo junčke in teleta ženskega spola, ali da jih prodajo za klanje, ako so za to važni razlogi in zlasti: 1. Ako junček ali telica po svojem telesnem sestavu nista sposobna za plemenje. 2. Ako je živinče bolno, s hibo ali v razvoju popolnoma zaostalo. Vendar se to dovolilo ne sme izdajati za teleta, ki nimajo znakov, navedenih v členu 1., odstavku 2. Člen 4. Če se izda tako dovolilo (člen 3), ga je treba zadaj na živinskem potnem listu, ki ga v tem primeru izda samo dotično politično oblastvo, potrditi in v zapisniku živinskih potnih listov označiti v razpredelku za opazke. Člen 5. Prestopke predpisov te naredbe kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarno klobjo 400 K ali z zaporom 30 dni. Če ta prestopek zakrivi obrtnik, se mu sme razun tega odvzeti obrtna pravica. Člen 6. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Pevzdignimo naše sadjarstvo! Visoke cene našega sadja v zadnjih letih so zapeljale marsikatero naših kmetovalcev, da je začel obračati svojemu sadnemu vrtu večjo pozornost. Iz istega vzroka je popraševanje po sadnih drevesih tako navalno, da bi komaj par stotisičev zadostovalo, da se ustrže vsem potrebam in željam. Je li pa to tudi prav, se bo li dalo našo sadje vedno tako lahko razpečati, se bomo vprašali? Da, prav je da sadimo, držati si pa moramo vedno pred očmi, da nam bo le fino sadje od najboljših namiznih vrst v poznejših letih donajalo dobiček. Predočiti si moramo, da bomo v par desetletjih pridelali na Slovenskem tako ogromne množine sadja, da ga nikakor ne bomo mogli uporabiti vsega doma, temveč ga bomo morali večji del izvažati. Toda pri tem si nikakor ne smemo domišljati, da bodo odjemalci v poznejših letih ravno tako zadovoljni z vsakim sadjem, kakor dandanes. Pozneje se ne bo dala izvažati vsaka lesnika. Takrat bomo morali gledati, da zadovoljimo naše odjemalce le z najboljšim sadjem, drugače nas bodo prekosili drugi. Takrat nam tudi ne bodo na razpolago take množine denarja, kakor dandanes, paziti bomo morali skrbno na vsak krajcar, drugače ne bomo imeli eksistence. Na te čase se moramo pripraviti pa že danes. Naše geslo mora biti: Sadimo le malo vrst, a te dobre. To pravilo nam bo olajšalo oskrbovanje, obiranje in prodajo našega sadja. Sadjarska enketa, ki se je pred kratkim vršila v Ljubljani, je določila, da se bodo pred vsem priporočale za nasad v naših vinorodnih krajih sledeče vrste: Štajerski mašancelj, Baumanova reneta, Kanadka (za boljše lege), Londonski pepinek, C. arlamovsky, Pissani kardinal in veliki renski bobovec. Vse te vrste so vsega priporočila vredne, uporabne za vsako, tudi gospodarsko uporabo in v nobeni od teh se ne bo-

mo varali, ako jo sadimo. Le v malo, a v izbornih vrstah bo naša prihodnja moč. Ni pa še s tem dogotovljeno vse, ako smo vsadili drevo od t. i. finih vrst in ga propustili samemu sebi, in ga moramo tudi potem vsako leto pravilno obrezovati, mu gnojiti in vsaj od časa do časa prerahljati pod njim travniško rušo. Le tako bomo dosegli res sadje, ki ga bomo veselili. Ako pa sami tega ne vemo, gotovo najdemo kje kakoga veščaka, ki ga vprašamo za svet. Vsako leto se nadalje vrši cela vrsta tečajev za oskrbovanje sadnega drevja, kjer se lahko o vsem tem proučimo. O bračame tudi večjo pozornost strokovnim knjigam. Pristržno pozdravljam tudi sklep zadnjega sestanka sadjarjev, radi ustanovitve „Slovenskega sadjarskega društva“, ki nas bo podpiralo z nasveti, s posredovanjem nakupa drevese in prodajo sadja, ki bo nam sadjarjem to, kar je kmetovalcem posebej gospodarska zadruga. Zelimo, da se to toli potrebno društvo kmalu ustanovi in prične s svojim plodovitim delom. Mi pa naprej vztrajamo glejmo na to, da to društvo podpiramo in stem povzdignemo sadjarstvo.

Pomanjkanje čevljarskega popa je sedaj jako občutljivo in spravi marsikoga v zadrego. Temu se pa lahko vsak odpomore, da si napravi sam pop, koliko ga rabi za lastno rabo na sledeči način: vzami 1 pr. pol kilograma pšenične moke, isto deni v neprogosto platno, zaveži in izpiraj tako dolgo v vodi, dokler ne opaziš, da ne postane več bela (mlečnata). Potem ti ostane le mali del neke snovi v platnu, katero deni v posodo in postavi na primerno gorčično vroč kraj. Čez nekaj časa se razkroji ta snov, da nima več iste žilavosti. V te sloboju jo kar lahko porabiš. Na noben način ne smeš te snovi pustiti dalje časa, ker potem začne gniti in dobi prav neprijeten duhi in ni več za rabo. Ako je takoj ne rabiš, potem to snov posuši in sicer na ta način, da jo vliješ na pločevino, katero moraš poprej namazati z maščobo, da se ti ne prime in pusti sušiti. Za domačo rabo je pa najbolje, da pripraviš pop nekaj dni pred rabo in porabiš svežega. Vodo v kateri si izpiral moko pa pusti, da se ščiti. Ona bela, snov, ki se vsede na dno je škrop ali šterka. Odljij previdno vodo, nalij zopet čiste vode in dobro pomešaj. Pusti, da se vsede in ponavljaj to tako dolgo, da je škrop celo bel, nakar ga posuši. Na ta način dobiš pravi škrop, ki je vporaben za perilo!

Hmeljarsko društvo za Slovenijo s sedežem v Žalcu javlja vsem hmeljarjem, da znese letnina 5 K. Kdor hoče društvu pristopiti, naj se požuri in vpošlje navedeno svoto.

Proti špeharjem-kmetom. Mariborski mestni magistrat, ki ga je dosedaj vodil velik liberalcec dr. V. Pfeifer, namerava prepovedati kmetom-špeharjem, ki nimajo obrtnega lista, dovažati zaklane svinje, tele, meso in špeh na mariborski trg. S takimi odredbami hoče magistrat še bolj povečati draginjo in pomanjkanje. Stara navada je bila, da so špeharji iz Dravskega polja dovažali omenjena živila na naš trg. Gospodje na magistratu, le tako naprej! Kmalu boste imeli prazen trg!

Sisak pristanišče. Da se razbremenijo železniška proga med Sisakom in Beogradom, se je uredilo vse potrebno, da se blago, namenjeno za Beograd, v Sisku spravi iz vagonov v labje-vlačilke in po Savi odpravi v Beograd.

Tovarne karbida ustavljene. Tvorница karbida v Dugomratu in razne tvornice v Splitu in okolici so ustavile nedavno svoj obrat z ozirom na velike zahteve delavcev.

Tedenske novice.

† **Zupnik Vazilij Kurdydyk.** Romarji na Črno-goro se bodo še spominjali ljubeznivega gospoda begunca iz Galicije, ki je zadnja leta vojske preživel tu med nami in postal ljubljeneec vseh, ki so ga imeli priliko spoznati. Le s težkim srcem smo se ločili od njega, ko se je pred poldrugim letom vračal v svojo domovino, na (grško-katoliško) župnijo Czernichovce pri Zbaražu, saj smo slutili, da te zlate duše v življenju ne bomo videli več. In zdaj je došel iz Galicije žalosten glas, da je to blago srce že dne 19. dec. 1919 nehale bit. Umrl je za legarjem v sredi svojih ljubljenih rojakov tam v daljni Galiciji, kjer je našel vse razdžano in kjer ni učakal lepših dni, v katere je veroval tako živo. Pač je napočil že dan svobode za nas Slovence, ki nas je rajni za časa svojega izgnanstva tako prepričevalno krepil v urah dvomov vedno znova ponavljajoč: „Prvih tisoč let je bil vek romanski, drugih tisoč let je vek germanski, tretji tisoč se bliža, to pa je vek slovanski!“ Njegova domovina pa še ječi pod vojno vibro in še ni napočil dan vstajenja za majko Veliko Rusijo. Neizpolnjena mu je ostala tudi druga srčna želja, ki ga je gnala nazaj v svojo domovino; ni mu bilo dano, sestati se s svojo ženo in otroci, ki so razen sina Vladimira še vedno daleč v Rusiji. Toliko je preстал od začetka vojske, ko ga je avstrijska vlada dala zapreti zaradi njegovega slovanskega mišljenja, tri dolga leta je prebil, ne vedoč, kaj je z njegovo družino, v raznih avstrijskih ječah, gledal smrti v obraz z zloglasnem Thalerhofu, a ni obupal. Zaupanje v Boga in vera v vstajenje slovanstva sta ga držala po koncu. Zdaj pa so žalost nad nesrečno domovino in varane nade na zopetno svidenje z dragimi, od katerih je bil že šest let ločen, vzele temu krepkemu možu prejšnjo odporno silo in mu skopale prerani grob. Mučenec, katerega življenje je bila pretresljiva žaloigra, je odšel z njim v večnost. In nam, prijateljem njegovim, ne bo dano poklekniti na žalno njegovo gomilo, spominjati se ga pa hočemo vedno, kakor tudi on ni mogel pozabiti svojih ljubih

Slovencev, med katere ga je vleklo srce nazaj v teh težkih dneh. Nepozabni Vazil, Ti pa izprosi pri Bogu, da kmalu napoči zlati vek slovanski, o katerem smo tolikrat skupaj sanjali. Na svidenje tam nad zvezdami!

Železniška nesreča pri Pamečah. Dne 24. februarja, okoli 18. ure, sta se sprožila na postaji Slovenjgradec dva polna železniška vozova in sta z veliko naglico drdrala proti Dravogradu. Naproti jima pride v štrice Pameč večerni osebni vlak št. 1843. Z velikim pokom sta zavozila drug v drugega. Polna železniška vozova sta se popolnoma razbila, stroj je čisto poškodovan in še dva osebna vozova raztrgana. Med velikim krikom in vikom so začeli prihiti ljudi reševati iz polomije ponesrečence. Enemu možu je odrgalo obe nogi in ga tako poškodovalo, da je med prevozom v slovenjgraško bolnišnico umrl. Bil je k sreči še prej previden med potjo. Eni deklici je zlomilo roko in nogo. Več oseb je bilo lahko ranjenih in krvavih ter opraskanih. Sreča v nesreči je bila še ta, da se je vozil z istim vlakom g. dr. Harp iz Slove-Gradea (tudi lahko poškodovan), ki je nudil ubogim ponesrečencem prvo pomoč. Pri železniški upravi bo pač potreba „železne“ roke in metle, da se odpravi vsaj najhujši in kričeči nered! Vsestransko zabljanje in nezadovoljnost bi že morala vsaj nekoliko zganiti merodajne in poklicane činitelje, da se razmere zboljšajo!

Vsi javni shodi na levem bregu Drave mariborskega političnega okraja in v občinah ob demarkacijski črti so do nadaljnjega prepovedani.

Vlada je dala izgnati preko meje v St. Ilju v Slov. gor. vpokojenega stotnika Vavra. Mož je bil na sumu, da njegovo „delovanje“ in „potovanja“ niso bila taka, da bi jih naša država lahko odobrvala. Izgnati bo treba še več takih tičev.

Gostilno Anderle pri Gornji Sv. Kungoti je dala politična oblast zapreti, ker obstaja sumnja, da so se zbirali tam državni nevarni elementi.

Vzgladna vas. Vsi prebivalci vasi Žigon pri Sv. Lenartu nad Laškim so pristopili k Slov. kmetški zvezi ter plačali tudi obnem udnino. Udnino je pobrala pridna posestnica Marija Frece, ki se je letos omožila v Žigon iz ugledne Cencekove hiše na Gori. Naj bi tej vasi sledile še tudi druge vasi! V skupnosti je moč!

Za bralna društva po deželi. V zadnjem času so nam začela razna bralna društva iz dežele pošiljati naznanila svojih občnih zborov v objavo. Uredništvo je mnenja, da za bralno društvo kake župnije pač zadostuje, ako se oznani občni zbor pred cerkvijo ali pa v društvu samem. Taka neznatna oznanila, ki nimajo nobenega pomena, nam jemljejo samo prostor v listih in jih v prihodnje ne bomo več priobčevali. Prireditve društev se bodo priobčevala, naznanila malenkostnih občnih zborov pa ne več. Brez zamere!

Organist Jože Kegl menda že od Sv. Marka ni že Ptujja nam je poslal popravek. Se kak advokat z dežele ne zadene popravka, pa bi ga organist. Se toliko drzen je ta človek, da grozi listu s tožbo. G. orgljar, veste li, kaj se pravi tožiti list pred porotniki! Zadnji čas se dogaja, da prejema uredništvo celo kopico raznih groženj od strani organistov. Vse novejšo bomo priobčili in opozorili gg. župnike, da primejo te v drznosti napredne stiskače orgel malo za ušesa.

Na gostiji Masten-Tkavč v Frankoveh pri Ormožu se je nabralo za dobrodelne namene 65 K. Pri-srčna hvala!

Razgled po svetu.

Koliko Italijanov živi na svetu? V Italiji živi 38 milijonov Italijanov, v zasedenem ozemlju 1¼ milijona, v drugih državah pa živi okrog 8¼ milijona, torej živi na svetu približno 50 milijonov Italijanov. V Italiji pride na štirjaški kilometer 130 prebivalcev, Italija je torej ena izmed najbolj gosto obljedenih držav na svetu, vsled česar ni čuda, da se vsako leto izseli iz Italije v druge države več kakor ¼ milijona oseb.

V Nemčiji odklenkalo socijalni demokraciji. V Nemčiji se ravnokar vrše občinske volitve, ki pa pomenijo za socijalno demokracijo popoln poraz na celi črti. Na Saksonskem so izgubili 60% glasov, na Bavarskem in Virtemberskem celo 80%, po drugod pa od 30 do 40%. Že sedaj se odločno zatrjuje, da bodo pri prihodnjih državnoborskih volitvah socijalni demokracije izgubili ½ poslancev. V prihodnjem nemškem državnem zboru ne bo več prišla socijalna demokracija v poštev kot vladna stranka.

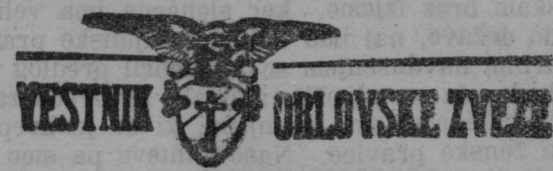
1¼ milijon stradalnih otrok se po poročilu kongresa za otroško oskrbo v Ženevi nahaja v Nemčiji in v Avstriji. Da bi se nekoliko pomagalo tem stradalnim otrokom, bi bila potrebna mesečna svota 18 milijonov švicarskih frankov. Toda vprašanje je, kdo naj pomaga s takimi ogromnimi zneski?

Stavka dunajskih pekov. Dunajski peki zahtevajo zvišanje plač za 100 do 150% ter grozijo s stavko, ako se zahtevi ne ugoti. Njihovi zahtevi se pa bo moralo ustrediti in cene za kruhbodo zopet — že zopet zvišane!

Ljudsko štetje na Dunaju. Te dni je bilo izvršeno ljudsko štetje na Dunaju. Dunaj šteje po stanju z dne 31. januarja 1920 zavsem 1.838.708 oseb, dočim je štel Dunaj pri zadnjem ljudskem štetju v letu 1910 2.031.498 oseb, število prebivalstva Dunaja je torej od preobrata naprej padlo za 192.790 oseb.

V Avstriji obdačujejo služinčad. Po poročilu graških listov pošiljajo davčni uradi plačilne naloge raznim gospodarjem in gospodinjam, ki imajo v služ-

bi razno služinčad, kot hlapce, deklice, sobarice itd., češ, da mora delodajalec odtegniti služinčadi določene zneske od mesečne plače ter te zneske oddati davčnim uradam. Daleč so že prišli v Avstriji!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 8. svečana se je tudi pri nas ustanovil telovadni odsek, ki ima že 49 članov. Ker se bo v najkrajšem času začelo s telovadbo, je želeli, da se fantje, ki hočejo pristopiti, nemudoma prigrasijo. Naj pridejo na fantovski večer, ki je vsak četrtek ob 8. uri zvečer v čitalnici.

Opisi.

Sv. Peter pri Mariboru. Pri nas hujska viničarje nek Verlič, ki je 15. februarja tudi predsedoval socijalnedemokratskem shodu v Mariboru. Čudimo se, da se je ta človek tako izpremenil! Saj je bil nekdanj kot vodja naših tamburašev navdušen za slovensko narodno stvar! Zdaj pa se je podal v službo Wallischer, v službo nemške in nemškutarke socijalne demokracije! Pa prav zaprav se mu ni čuditi. Saj se ta mož tudi v svojih poklicih silno izpremenja: bil je čevljar, potem oskrbnik, nato kočar in vrtnar, pa se mu ni obneslo; zato se je lotil mlatilnih in drugih strojev in ker mu tudi to ni šlo po sreči, je postal zopet oskrbnik. Zdaj po zimi pa se razvil v socijalističnega agitatorja. Radovedni smo, v kaj se bo prelevil na spomlad. Morebiti se bo lotil izdelovanja dežnikov.

Gornja Sv. Kungota. Znani Paskolo zbira v svojih vinskih kletih sumljive elemente. Tam zabavlja na debelo in široko čez našo državo. Govori se o polovnjaku vina, ki ga je Paskolo obljubil nekim sumljivim pretrepačem. Paskolo, ki je znan izza dobe pred vojsko in med vojsko kot eden najzagrizenejših sovražnikov vsega, kar diši po slovensko, ki je po preobratu tihotapil v velikem v Nemško Avstrijo in je bil zato celo kaznovan, ta Paskolo sedaj mirno brez potnega lista pogosto hodi čez Lučane v Ernovž in Lupnico ter nazaj. Paskolo je navzoč na vseh tajnih shodih, ki jih prireja Mermolji in Hojnigg v ozemlju severno od Maribora. Opozarjamo samo na take tajne sestanke pri Senonigu na Pesnici, pri Anderlu v Gornji Sv. Kungoti in v Paskolovi kleti. Ali vlada noče videti, kakšen namen imajo taki sestanki?

Svečina. Krčmar Anderle pri Gornji Sv. Kungoti, ki niti ni jugoslovanski državljan daje na razpolago za tajne sestanke svojo hišo Mermolji in Lahu-Germanu Paskoli. O tem bomo govorili na drugem mestu. Anderle, ki bi moral biti zadovoljen, da sme živati v naši državi in uživati jugoslovanski kruh, pa govori okoli, da so baje pristaši Kmetске zveze prvi napadli one divjake, ki so z latami in železnimi drogi brez povoda napadli zborovalce v kungoški šoli. S takimi drzneži bomo kmalu obračunali.

Sv. Križ pri Mariboru. Že stojimo v vrvenju volilnega boja. Za uretko nedeljo so nas vabili kričeči lepaki Samostojne na shod k Verdoniku. Drugi lepaki pa so nam naznanjali shod Kmetске zveze pri cerkvi Sv. Križa in pri Zgornji Kungoti v šoli. Najprej se je vršil shod Kmetске zveze, kjer je pojasnil domači g. župnik mnogobrojnim zborovalcem, v čem obstoji glavno delo za povzdigo kmetškega stanu, ter dokazal, da je ravno kmetška zveza pospeševala najbolj med ljudstvom izobrazbo in smisel za zadružništvo, dočim se Samostojna vrva med nas le zda, ko se bližajo volitve, da dela med nami razprtije in prepire. Po dobro uspelem zborovanju se je večina razšla domov, nekaj pa se jih je podalo k Verdoniku, da bi še slišali Mermoljev evangelij. Da bi se preveč ne dolgočasili v pričakovanju samostojnega odrešenika, si je seveda naročil vsakdo merico vina. Čakajo, čakajo, a odrešenika ni. Kje so govorniki? Ali so se jim polomila kolesa, ko so se vozili k nam? Ali so zašli kje v naših gozdovih? Ali so se zbal naših zavednih fantov in mož? Kazalec se je pomikal dalje in dalje, a krivih prerokov ni bilo na dan. Ko so nekateri pregořeči neodrešenci le kazali svojo hudo nevoljo proti gostilničarju, jih je ta mirno potolažil: „Kaj hočete še govornika? Saj ste že dosti slišali pri cerkvi!“ Tako se je pri nas mirno končal ta dan, gostilničar pa je zvečer z zadovoljstvom prešteval svoje desetake, češ, kjer se dva prepirata, tam ima tretji svoj dobiček? A radovedni smo, če se bodo še kdaj bliskali samostojni lepaki k Verdonikovih stebrih, voglih in vratih, ker so večerni telegrami naznanili vsem samostojnem naših obmejnih krajev pretužno vest, da so dobili njihovi tolovaji pri Zgornji Kungoti zasluženo plačilo za svoje razbojniško nastopanje v podobi krvavih in razbitih glav. Prišli so že menda zdaj do prepričanja, da bi se jim godilo pri Sv. Križu gotovo le še slabše. Zato pa damo skrbnemu očetu Verdoniku prijazen nasvet, naj se nikakor ne spušta na vroča tla volilnega boja, ker bi njegov ugled padel pod ničlo, kakor hitro stopi v vrsto tistih, ki nastopajo s koli in železnimi palicami proti našemu poštenemu slovenskemu ljudstvu!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Na ženskem shodu v nedeljo, dne 22. februarja, so naše zavedne Pohorjanske najodločnejše protestirale zoper krivično zapostavljanje kmetškega žensstva pri nameravanem volilnem redu bivše vlade. Izredno mnogoštevilno obiskanemu shodu je predsedovala naša odlična narodnjakinja g.

Julka Skerbinjek-Lakožičeva, katere junaški nastop in uvodni govor je rodil občno navdušenje. V imenu kmetških deklet je govorila kmetška hčerka Slavka Ropičeva. Predsednica Dekliške Zveze, Marica Medved, je v kaj lepem govoru dokazala, da gre ženski volilna pravica po razsodbi zdravega razuma in sicer vsem ženskam brez izjeme, ker sleherni ima velike dolžnosti do države, naj ima tudi državljske pravice. Z viharnim navdušenjem se je odobril predlog voditeljice shoda, da se odpošlje zahvala in izreče zaupanje velezaslužnemu dr. Hohnjevcu, ki se je krepko postavil za ženske pravice. Našo zahtevo pa smo v obliki resolucije odposlale deželni vladi in ministrskemu predsedstvu v Beograd. Z narodno himno se je zaključilo dobrosrčno zborovanje.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Dne 22. svečana so kmetške žene in dekleta pri političnem shodu protestirale, da je večina kmetških žen in deklet izključenih od volilne pravice. Me zahtevamo za nas volilno pravico kot zavedne Slovenke, dobre državljanke naše dične Jugoslavije. Me smo to dokazale in si zaslužile s tem, da smo vodile in vzdržale naše gospodarstvo, ko smo podvojile naše duševne in telesne moči, ko so bili naši moži in mladeniči na svetovni vojski.

Sv. Jakob v Slov. gor. Pravijo, da politično in društveno življenje tu pri Sv. Jakobu spi! To je neresnica! Pridite k nam g. urednik in se bodete prepričali! Zal vam je lahko, da niste bili na protestnem shodu žen in deklet v nedeljo, dne 22. februarja. Slišali bi, kako znamo me ugovarjati in koliko nas je, ki se zanimamo za to, da nam dajo naše pravice. Poznate grehe naše prejšnje ljubljanske in beogradske vlade, poznamo jih sedaj tudi tukaj; veste prav dobro da je Samostojna v ponižni in nelepi službi bogatinov, mi vemo to še bolje, posebno pa vemo, da so v Samostojni najhujši nemškutarji in te ljudi je podpirala ljubljanska vlada! Hočete dokazov? Pove vam jih gospod Voglar in drugi, ki so ravno najhujšim nemškutarjem, ljudem, ki bi se danes vsi podpisali za Nemško Avstrijo, že nekdanji izdali novi volilni red. Pa vse skupaj jim ne bo nič pomagalo, ker občin ne bodo dobili. Ljubljanska vlada pa nosi umazan pečat, da se je zvezala tu ob meji z najhujšimi sovražniki države. Bil je obenem pretečeno nedeljo tudi politični shod Dekliške zveze. Slišale smo nauk „Gospodinja bodi močna!“ Morebiti bi tudi vam gospod urednik ne škodilo, če bi poslušali, kak red mora človek imeti v svoji hiši, v svojem gospodarstvu, zato škoda, da vas ni bilo tukaj. Pa enkrat morate priti, da vidite in spoznate naše izobraževalno delo!

Sv. Jurij v Slov. gor. V torek, dne 24. t. m., smo pokopali bivšega župana v Partinju g. Mihaela Dolajša. Bil je značajan, krščanski in naroden mož. S svojim milim in blagim značajem si je povsod, kamor je svoječasi pršel po kupčiji, pridobil mnogo prijateljev. Blagemu možu svetila večna luč!

Osek. Pri nas grozno razsaja španska bolezen. Dne 8. svečana smo pokopali pridno mater Joz. Pohl v 66. letu starosti, ženo iz dobre in narodne hiše ter je lep pogreb pričal o njeni dobrotljivosti. Dne 15. februarja smo pa ravno iz iste hiše pokopali mladenko Ljudmilo Kaučič v najlepši mladosti 15 let. Tolaži pa nas zavest, da se vidimo nad zvezdami! — Samostojna pri nas nima obstoja, kajti vse je za našo Slovensko kmetško zvezo!

Ormož. „Nova doba“ trdi v svojem zadnjem listu, da obstoji pri nas močna organizacija SKZ in pa skupina meščanov, ki niso zadovoljni z občinskim gospodarstvom, pa tudi ne s politikujočim tajnikom. Meščani, ki se ne dajo poriniti v demokratični tabor, so veliki grešniki. Njim klerikalci ne morejo dati odveze. To milost smejo deliti samo od Boga zato ustvarjeni demokrati. Dopisnik poglejte v svoje vrste in primite za ušesa tiste gospode, katerim je narodnost devota briga in ki delajo v dosego svojih sebičnih namenov in pobijanje klerikalcev to, kar predbacivajo pošterim Slovincem Kmetške zveze. Povejte gospodom la so delali in še delajo ormoško politiko, naj se sami primenejo za svoj dolgi nos zaradi lepih vzgledov bratstva makari s samimi hudobci, če gre, recimo ne za dobro slovensko stvar, ampak za lastne nikdar polne žepa.

Ormož. Naša pošta prihaja vedno pozno, ker morajo gospod poštar najprvo klerikalne časnike „benzurirati“, da vidijo, kakor so rekli, kaj pišejo „Crnuhi“. Gospod poštar, če vas klerikalni časniki zanimajo, potem si je naročite, naše pa nam spravite točno v roke. Če pa vas zanima protiklerikalna politika, potem pa pojdite tja, kjer plačujejo pošto demokrati, ne pa tudi „Crnuhi“, katere bogzna zakaj so vrazile.

Sv. Marko niže Ptuja. Na gostiji uglednih krščanskih hiš Prelog-Bezjak so gostje darovali za Orlovski sklad 120 K, za Dijaško kuhinjo pa 43 K. Bog povrni! Novoporočencema pa obilo nebeskega blagoslova.

Sv. Barbara v Haložah. Imamo slučaje, da pri kolekovanju bankovcev komisija ni pravilno kolekovala, ker je na tisočkronske bankovce prilepila stoškronske znamke. Reveži tega niso opazili in sedaj so v zadregi, da, celo v veliki nevarnosti, da zgube denar. Dolžnost komisije je, da popravi to škodo takoj. Pri kolekovanju naj bi se pustilo kozarce popolnoma pri miru!

Verzej. V nedeljo, dne 22. februarja, se je vršil pri nas shod našega narodno zavednega ženstva zoper nameravani krivični volilni red. Shod je bil dobro obiskan. Kot govornice so nastopile tri kmetške žene in sicer Alojzija Panič, Horvat in Sršen, ki so v prav navduševalnih besedah zahtevale volilno pravico tudi za žensko kmetško ljudstvo na deželi in siskale veliko trpljenje in ogromna bremena, katere je

nosilo naše vrlo kmetško ženstvo za časa svetovne vojne. Odločno so tudi ugovarjale zoper novi šolski zakon, kakoršnega si žele liberalci, rdečkarji in samostojneži. Vse govornice so se navdušeno izrekle za našo slovensko krščansko Kmetško Zvezo. Ob sklepu shoda je bila prečitana in sprejeta tozadevna resolucija in ženski pevski zbor je zapel našo prelepo narodno himno.

Laporje. Ženski shod se je vršil dne 22. februarja v Laporju. Mnogobrojno kmetiško ženstvo je odločno protestiralo proti omejevanju ženske volilne pravice in zahtevalo splošno volilno pravico tudi za se. Enako ugovarja zoper način rešenja valutnega vprašanja 1:4.

Ziče — Dražavas. Tukaj je umrla dne 27. februarja obče priljubljena posestnica Marija Pokar, roj. Krajnc v 38. letu svoje starosti. Svetila pokojnici večna luč. Ostali rodbini pa naše sožalje. — Naše Bralno društvo vrlo dobro napreduje. Iprizorilo je že par iger, pod vodstvom našega marljivega blagajničarja, gospoda nadučitelja Casl. Za izkupiček je društvo nabavilo deloma knjige, deloma druge potrebščine tako, da razpolaga društvo danes precej obsežno, ter lepo urejeno knjižnico, iz katere se pod nadzorstvom g. župnika nazpečava v najlepšem redu vsako nedeljo lepo število raznovrstnih knjig med ude. Vsa čast torej gospodom voditeljem, ki združeni s fanti in dekleti, tako pridno in skrbno našeljuje delo za obsoj društva!

Dramlje. Večno se slišijo žalostne novice, ki pretresajo svet, ki pa tudi kalijo mirno družinsko življenje. Udarce za udarcem vsekava globoke rane v blaga srca človeških otrok. Nemila smrt je tekem šestih let štirikrat obiskala priljubljeno Leberjevo družino. Uropala jih je dveh sester in odvzela skrbnega očeta. Ni ji še bilo tega dovolj, še hujše gorje jim je hotela zavdati. Kot najdražjo žrtev si je izvolila še njihovo mamico. Prišla je nenadoma in predno so se zavedli otročiči, se je že čista duša mamice preselila v večnost. Blaga mati je bila vzor krščanske matere. Celo svoje življenje je neutrudljivo skrbela za blagor svojih otročičev. Njeno življenje je bilo polno trnja, toda kljub temu ni nikdar obupala. Vzgojila je prave krščanske otroke, vnete za vero in narod. Njena največja skrb pa je bila za svojega najmlajšega sina, kateremu je pomagala, da je dovršil gimnazijo. Neizrečeno se je razveselila, ko se je potem posvetil duhovskemu poklicu, da bi postal mašnik. Ni ji pa bilo usojeno, da bi bila to dočakala. Zapustiti je morala poprej ta svet. Kako je bila ranjka mati priljubljena, se je videlo pri njenem pogrebu. Cele trume ljudi od blizu in daleč so prišle, da bi pospremile blago mater k večnemu počitku. Janez Mulej se je v imenu ranjke matere poslovil od jokajočih otrok, jih tolažil in polagal na srce, naj za nepozabno mater pridno molijo. Z otožnim srcem so se poslovili s krsto ranjke od domače hiše. Po prekrasni žalostinki, ki so je zapeli drameljski pevci, ni bilo na pokopališču očesa, ki bi se ne bilo posolzilo. Vsi, ki latimo v blagi materi, sosedi in faranki tudi svojo lastno izgubo, izražamo najiskrenejše sožalje osirotelim otrokom.

Smarje pri Jelšah. Protestni shod žen in deklet za volilno pravico se je vršil pri nas v nedeljo 22. t. m. v župnišču ob ogromni udeležbi zavednega našega ženstva. Shod je otvoril in vodil g. kanonik J. Bohanec, predsednik okrajnega odbora SKZ. Govorile so posestnica Marija Čakš in mladenki Marija Vrbovshek in Franeka Smole, v imenu mož pa kmet J. Golčman in kaplan Munda. Navdušenje je naraslo pri vsakem govoru. Soglasno so se sprejele ostre resolucije za volilno pravico kmetških žen in mladenk. Zoper novi šolski načrt in za versko vzgojo mladine ter a gromovitim „Zivijo!“ pozdravljena zaupnica doktor Korošcu in Jugoslovanskemu klubu. Samostojni so sprva skušali shod zopet motiti, a so umolknil, ko so jim razjarjene žene začele izpraševati umazano vest ter so spoznali da jim manjka dovolj izurjenih pretepačev. Kar je pravih mož in žen le vkup, le vkup pod prapor Kmetške zveze!

Smarje pri Jelšah. Stridesetletnice svojega zakona sta obhajala te dni Jakob in Franška Vesenj. Vrlina našima prisašema iz srca častitamo in kljubemo na mnoga leta!

Dobrna. Dne 22. februarja se je vršil pri nas shod, kakoršnega Dobrna še ni videla. Vršilo se je namreč zborovanje našega narodno zavednega ženstva zoper nameravano krivično občinsko volilno reformo. Poznamo sicer naše vrlo ženske in dekleta kot politično vzorno vzgojene, da so pa tako navdušene za svoje pravice v prid narodu in Jugoslaviji sploh, si pa nismo mogli misliti. Kot govornice so nastopile tri žene in sicer ena kot mati, druga kot gospodinja in tretja kot žalujoča mati, ki je v vojni izgubila dva sina, ki sta bila dika in ponos mladeničev naše župnije. Nadalje ste se govorili dve dekleti, ki ste se z vso odločnostjo pridružili ženam z zahtevo po pravični volilni reformi. Zborovale je bilo okrog 250. Le tako junaško naprej! Dobro ste pomagale rešiti pred Nemoi, sedaj še rešite Dobrno in domovino pred domačimi sovražniki. Vrlo uspeli shod je sklical krajevni odbor naše Slov. Kmetške Zveze.

St. Ilj pri Velenju. Na dobro obiskanem shodu dne 22. febr. je ženski spol ostro ugovarjal zoper rop ženske volilne pravice. — Tukaj je umrl Ivan Gril, oče kaplana Grila v Cirkoveah. N. v. m. p.!

Šoštanj. Dne 22. februarja je bil pri nas zelo dobro obiskan ženski shod. Nastopili sta dve govornici. Ženske so ogorčeno protestirale zoper krivični volilni red in odločno zahtevale volilno pravico. Tozadevna resolucija je bila enoglasno sprejeta in z več sto podpisi opremljena poslana v Beograd.

Rečica v Savinjski dolini. Pri nas se je dne 22. februarja vršil na trgu velik, dobro obiskan žen-

ski protestni shod proti krivičnem občinskem volilnem vedu za Slovenijo. Ženstvo je zahtevalo enakopravnost z drugim ženstvom delavskega in obrtniškega stanu, zahtevalo je tudi versko-nravne vzgojo otrok. Govorila je gospa Turnšekova in g. Kamperle. Za smeh je poskrbel naš dični poštar, ki se je radnji šas spreminil iz prosvitlega narodnjaka v čisto rdečega kričača in agitatorja „Lj. Glasa“. Njemu ob strani zvesto stoji učiteljica Matek. Dober teki Rdeč je tudi naš pok. G. poštar, mislite, da ste še vedno med Čiči? Prav bi storili, če bi zopet od nas omešeli sila in kopija in petel! Mi ne potrebujemo vaše modrosti in „kulturnega“ dela! Srbite rajše za snage in red na pošti! Učiteljica Matek, poprimite se „kulturnega“ dela rajši v šoli. Ravno v vašem razredu bi bile treba dobre metle!

Nazaret pri Mozirju. Kmetška zveza za Nazaret je priredila 22. februarja javni shod. Na izredno dobro obiskanem shodu zbrani kmetški možje in žene so sklenili sledeče resolucije: 1. Kmetške žene in dekleta, ki jih je liberalna in socialdemokratska vlada kot nerazsodne in nevedne izkijučila iz političnega življenja, ogorčeno protestirajo proti temu skrajno nedemokratskemu činu in najodločneje zahtevajo za vse ženske brez izjeme in razlike enako volilno pravico. Vse ali nobena. 2. Kmetje organizirani Kmetški zvezi Nazaret protestirajo enako tudi proti odredbi vlade za Slovenijo z ozirom na maksimalne cene doletene za živino, ker vidijo v tem gospodarsko oslabljenje kmetškega stanu. Slično protestirajo tudi proti zamenjavi kron z dinarji v razmerju 1:4.

Laški okraj. Da so gg. trgovci v Laškem trgu podporni stebri Samostojne, je med drugim dokaz, da je trgovec Dergan vsiljeval kmetom plakate za shod na Svečnicu. Tudi pri Osolinu so začeli poleg cele vrste liberalnih listov prodajati „Kmetijski list“, ake pa vprašaj za „Gospodarja“ ali za „Stražo“, ti odgovarjajo, da jih nimajo. Edino par iztisov „Slovenca“ imajo, pa še tega navadno zmanjka. Mogoče mislijo gg. trgovci, da se bomo mi kmetje zadovoljili namesto z usnjem, katerega nimajo, s kopo liberalnih in samostojnih laži.

Sv. Lenart nad Laškem. V nedeljo, dne 22. februarja, je sklical naš krajevni odbor Kmetške zveze protestni shod zoper prikrajšanje ženske volilne pravice. Ogromna množica žen in deklet se je odzvala vabilu. Šolska soba je bila nabito polna zborovalk. Nad 100 žen in deklet je podpisalo resolucijo o zahtevi splošne ženske volilne pravice. Po končanem shodu pa so pokazali samostojneži svoj smisel do ženske volilne pravice. Prestregli so zborujoče ženstvo, katero so begali z različni laži. Posebno gonjo so pa vprizorili proti dekletom, grozeč jim: Sedaj pa nobena od teh, ki ste bile na protestnem shodu, ne bo dobila meča, ker noben fant ni več tako neumen, da bi vzel za ženo kako klerikalko, ker je „nešan“ zakon sedaj prepovedan. Posebno se je v tem psovanju odlikoval tukajšnji upravitelj poštnega nabiralnika g. Cepuš. Svetujemo temu gospodu, da raje od strani z naš vrat avstrijskega dvoglavnega orla g napisom: „K. k. Postablage.“ Pomisli naj, da sedaj živimo v Jugoslaviji, ne pa več v časih, ko je še g. Cepuš srkal iz rajnega „štajercja“ svojo dušno hranu. Toliko za enkrat. — Prizadeto ženstvo.

Sladkagora. Dne 29. m. m. so dali preklicati samostojni pri cerkvi, da priredijo shod pri Smehu na Mestinju. Vabili so „vse prijateljice kmetškega stanu“, ker jim je zmanjkalo kmetov, ki bi šli na Florjančkove himnice. Njihovo samostojno sree se širi do „vseh prijateljcev“, postalo je vodenično, ker so odpovalde zlate štajercijanske obljube. Do prihodnjije se pa le naučite samostojni samostojno pravilne pisati, dragače vam pošlje SKZ učena iz I. razreda ljudske šole, da vam dopove, kakšna razlika je med pesameznimi pismenkami.

Zasem. Dne 22. svečana se je vršil pri nas dobro obiskan protestni shod proti nameravanemu volilnemu vedu za Slovenijo. Soglasno se je sprejele resolucije: Z ozirom na dejstvo, da je kmetški stan podlega državi in vsem drugim stanovom, obsojajo zborovalci kar najstrožje nakano, da se hodi v volilni postavi za Slovenijo izkijučiti kmetško ženstvo od volilnih pravic, ter zahtevajo od osrednjega vlade v Beogradu za vse ženske v Sloveniji ravno isto volilno pravico kakor, je imajo moški, to je splošno enako, tajno aktivno in pasivno v vsa javna zastopstva.

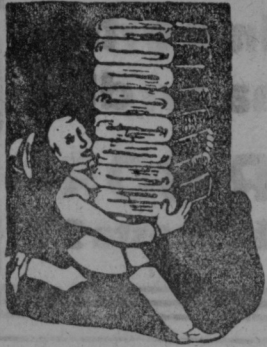
Bučje. V naši župniji smo pokopali dne 4. svečana Franca Jakopina, p. d. Ješinski, v starosti 92 let. Ni slišati, da bi dočakal kdo tako starost, kot jo je rajni Ješinski. Cela bučka lara je spoštovala, ljubila in bila udana rajnemu, ki je bil v življenju vzor možato značajnega moža, delavnega, treznega, skrbnega gospodarja in dobrega očeta. Rajni Franc je županoval dolgo vrsto let naši občini, bil je tudi član krajnega šolskega sveta in zvest pristaja naše kršč. slovenske Kmetške zveze. Cela bučka župnija in njena okolica, kjer je bil rajni Jakopina priljubljeno poznan, želi temu vzor-možu, slovenski koronini ter postenjsku zasluženi večni mir in pokoj!

Prireditve.

Cirkovec. Bralno društvo v Cirkoveah ima v nedeljo, dne 14. t. m. popoldne po večernicah svoj letni občni zbor po običajnem dnevnem redu, katerega naj se člani udeležijo polnoštevilno!

Slovinci širite naše liste!

108

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrtka R. Stermecki v Celju in sicer volne, cefirja, tiskanina, etamina, batista za ženske obleke, suknja kangarna in hlačvine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilba, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blage, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka sreje, predpasni-

kov, bluz, kril, ženskih, moških fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v I. nadst.

Veletrgovina **R. Stermecki, Celje št. 300, Slov.**

Gostilna „pri rdečem ježu“

Prvovrstna naravna vina iz najboljših krajev Slov. Goric. Specijaliteta: **Silvanec 17. leta.** Prvovrstna kuhinja ob vsakem dnevnem času. Dobro Götzove pivo

198

Toplo se priporočata

Andrej in Fani Halbwidl, Maribor

Potrebujete trpežne

! čevlje! .~

Potem si oglejte velike zaloge pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2

tam dobite zanesljive mečne, vsakovrstne čevlje, po najnižji ceni tako tudi galanterijsko blago, torbice za trg, potne košare itd.

44

Potrežba točna! Cene brez konkurence!

Karel Kocijančič

kamnoseška industrijska
obit v Mariboru
Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrkih, nagrobnih spomenikov, ploščah za umivalne mize in za pohištvo, vsa betonska in podobaraka dela. Prevzema vsa v njegovo stroko spadajoča cerkvena dela kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cerkvena dela v kamnu, kot svedoči mariborska frančiškanska cerkev. Ves obrat za stroje! Lastni kamenolom pri Slov. Bistrici, industrija za granit, mramor in sienyt.

1844-424

POZOR.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel glavni zastop **Vzajemne zavarovalnice**

banke „SLAVIJE“ v Pragi

za sodnijske okraje:

Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica, Maribreg in Slov. Gradec

1

ter prosim, da se interesi tozadevno obračajo za pojasnila na spodnji naslov. Zavarovalnica sprejema vsa zavarovanja kakor, proti požaru, vplomu in življenju po najnižji ceni ter se slav. občinstvu najtopleje priporoča. Spoštovanjem

Martin Stadler, glavni zastopnik banke „Slavije“ v Mariboru, Vetrinjska ul. 30.

Izdajatelj in založnik Kat, tiskovno društvo.

†

Petriti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predragi soprog, oče in dedek

DR. JOSIP LEBAR

okrožni zdravnik

20. t. m. zjutraj previden sv. vere premiall. Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil 22. februarja. Križevci, dne 20. februarja 1920.

Žalujoča rodbina Lebarjeva.

ZAHVALA.

Za mnogo izrase sožalja, ki smo jih prejeli ob priliki smrti našega predragega soproga oziroma očeta **dr. Josipa Lebarja**, okrožnega zdravnika v Križevcih, se vsem iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo velečestiti duhovčini, g. kaplanu Ostržu in g. nadučitelju Cvetku za ganljiva govora, križevskim pevsem za k sreči segajoče petje, ljutmerškemu Sokolu in gasilnim društvom za častno spremitvo, okrajnemu zastopi za prekrasni venec kakor tudi vsem onim, ki so spremlili predragega pokojnika k zadnjemu počitku. Križevci, 25. februarja 1920.

Žalujoča rodbina Lebarjeva.

Javljam tužnim srcem protresljivo vest, da je naš nepozabni mož, itd. gospod

Karl Leopold

železničar, posestnik, prisednik občine, član Slovenske kmetске Zveze dne 28. februarja mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragega rajnega se je vršil dne 1. marca ob 2. uri popoldne na mestne pokopališče v Pobrežju.

Lajtersborg Maribor, dne 1. marca 1920.

Žalujoča vdova.

Kirurg

Dr. Mirko Cernič

primarij občne javne bolnice v Mariboru, bivši večletni operater na kirurški vseučiliški kliniki prof. Hoehenegga na Dunaju. ord. od pol 3.—4. (razven nedelj in praznikov).

Maribor, Magdalenski trg 9. I. 130

OPEKO

se želi za kupiti. Ponudbe pod „OPEKO 823“ na **BLOCKNERJEV ANONČNI ZAVOD, ZAGREB** Jurjevska ulica št. 31.

186

Kupimo večje množine

žganega apna

Ponudbe pod šifro „APNO 823“ na **BLOCKNERJEV ANONČNI ZAVOD, ZAGREB, Jurjevska ul. 31.**

187

VABILO

na

175

občni zbor hranilnice in posojilnice v Dobju

ki se vrši dne 14. marca t. l. po večernicah v

:: posojilniških prostorih s sporedom: ::

1. odobritev računskega zaključka za leto 1919,
2. volitev načelnstva in nadzorstva,
3. slučajnosti.

Ob nesklepnosti se vrši pol ure pozneje občni zbor ob vsaki udeležbi.

ODBOR.**SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA**

P. Z. Z. N. Z.

V MARIBORU, STOLNA ULICA 6

Obrestuje hranilne vloge po 3 odstot.

Daje posojila pod ugodnimi pogoji na vknjižbo, pe:: roštvo in zastave ::

Pojasnila daje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne

Uradne ure vsak dan od 9. do 12. ure

Slovenci širite naše liste!

Potniki pozor!

SHS DRŽAVNA

152

Menjalnica na kolodvoru v ŠPILJAH

zamenjava vsakovrstne tuje valute najkulantneje

Uraduje celi dan in pri vsakem osebnem vlaku

Organist. Služba organista in cerkovnika je v Laporju zapisana. Nastopi se lahko takoj. Stalne plače 1200 K; prosta žitna in vinska bira; vina se dobi do 600 l; in ves drugi zaslužek prost, ter znaša brez vina gotovo 1200 K. Lahko opravlja tudi posel posojilniškega tajnika. Prošnje na cerkveno predstojništvo do 1. marca. 146

AKO

imate kaj za prodati?

hočete kaj kupiti?

iščete službo?

inzerirajte v Slov. Gospodarju — in uspeh le gotov!

Odgovorni urednik Franjo Žebot.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.